Macbett

PERSONAJE
(în ordinea intrării în scenă)
Glamiss
Candor
Banco
Macbett
Vînzătorul de răcoritoare
Un soldat
Un ofiţer
Ordonanţa lui Macbett
Ordonanţa lui Banco
Lady Duncan
Doamna de companie
Duncan
Soldatul rănit
Un ofiţer de la palat
O femeie din popor
Primul bolnav
Al doilea bolnav
Comesenii
Valetul
O servitoare
O altă servitoare
Macol
Ghilotinaţii, Bolnavii, Plebea, Vrăjitoarele.

Decorul
Un cîmp.
Glamiss şi Candor. Glamiss intră prin stînga. Simultan, Candor intră prin dreapta. Intră fără să se salute şi se opresc faţă în faţă, în mijlocul scenei, cu faţa Ia public. ***Rămîn*** *aşa cîteva clipe.*
GLAMISS *(întorcîndu-se spre Candor):* Bună ziua, baroane Candor. CANDOR ***(întorcîndu-se*** *spre Glamiss):* Bună ziua, baroane Glamiss. GLAMISS: Ascultă. Candor. CANDOR: Ascultă, Glamiss. GLAMISS: Aşa ceva nu se mai poate. CANDOR: Aşa ceva nu se mai poate.
Glamis şi Candor sînt plini de furie. Mînia şi scrîşnetul li se accentuează progresiv. Textul serveşte de sprijin în accentuarea furiei lor.
GLAMISS ***(scrîşnind):*** Suveranul nostru...
CANDOR *(la fel):* Duncan, arhiducele Duncan, preaiubitul, ah, ah!
GLAMISS: Chiar aşa, preaiubitul! Da, foarte iubitul, nepreţuitul!
CANDOR: Prea iubitul!
GLAMISS: Jos Duncan!
CANDOR: Jos Duncan!
GLAMISS: Care-mi încalcă mie moşiile cînd iese la vînătoare.
CANDOR: Pentru interesele statului.
GLAMISS: Asta s-o spună el la alţii...
CANDOR: El este statul.
GLAMISS: Zece mii de găini îi dau anual, cu tot cu ouă.
CANDOR: Şi eu la fel.
GLAMISS: Dacă alţii au de gînd să accepte asta...
CANDOR: Eu, **unul,** n-am de gînd să accept
GLAMISS: Nici eu nu accept.
CANDOR: Cei care sînt de acord cu asta - n-au decît!
GLAMISS: îmi cere flăcăi la armată.
CANDOR: Pentru armata naţională.
GLAMISS: Ceea ce nu face decît să mă dezarmeze.
CANDOR: Aşa ceva ne dezarmează.
GLAMISS: Am oamenii mei... Am armata mea. Şi tocmai pe
oamenii mei i-ar putea trimite împotriva mea. CANDOR: Ca şi împotriva mea. GLAMISS: Cînd s-a mai pomenit aşa ceva!

CANDOR: Niciodată, niciodată, încă de pe vremea strămoşilor mei...
GLAMISS: Ca şi de pe vremea strămoşilor mei...
CANDOR: Şi cu toţi ăia care umblă forfota şi şobolănesc în preajma lui.
GLAMISS: Şi care se îngraşă din sudoarea frunţilor noastre.
CANDOR: Şi cu grăsimea găinilor noastre.
GLAMISS: Şi a mieilor noştri.
CANDOR: Şi a porcilor noştri.
GLAMISS: Porcul!
CANDOR: Şi mănîncă pîinea noastră.
GLAMISS: Zece mii de găini, zece mii de cai, zece mii de flăcăi... Ce-o face cu toate astea? Că nu poate să mănînce totul. Ce rămîne putrezeşte! ■ *
CANDOR: Şi zece mii de fete.
GLAMISS: Cu care ştim prea bine ce face.
CANDOR: Cu ce-i sîntem datori? El ne datorează nouă.
GLAMISS: Şi încă mult mai mult.
CANDOR: Ca să nu mai punem şi toate celelalte la socoteală.
GLAMISS: Jos Duncan!
CANDOR: Jos Duncan!
GLAMISS: Nu ne este cu nimic superior.
CANDOR: Ba încă eu îl situez cu mult mai prejos.
GLAMISS: Ba e chiar dedesubt de tot.
CANDOR: Mult mai jos.
GLAMISS: Simt că mă sufoc de furie numai cînd mă gîndesc.
CANDOR: Simt că-nnebunesc.
GLAMISS: Onoarea mea!
CANDOR: Gloria mea!
GLAMISS: Drepturile noastre strămoşeşti...
CANDOR: Averea mea...
GLAMISS: Patrimoniul!
CANDOR: Dreptul nostru la fericire.
GLAMISS: I se fîlfîie lui de dreptul nostru la fericire.
CANDOR: Nu-i aşa că i se fîlfîie?
GLAMISS: Nu sîntem nişte nimicuri!
CANDOR: Ba dimpotrivă.
GLAMISS: Sîntem şi noi ceva!
CANDOR: Valorăm mai mult decît o ceapă degerată!
GLAMISS: N-avem a fi caraghioşii nimănui, cu atît mai puţin caraghioşii lui Duncan. Ah, ah! Preaiubitul nostru suveran!
CANDOR: Nici caraghioşi, nici traşi pe sfoară.
GLAMISS: Nici înşelaţi, nici duşi de nas.

CANDOR: Pînă şi în somn.
GLAMISS: Pînă şi în somn mi se strecoară ca un coşmar aievea.
CANDOR: Trebuie să-l zvîrlim afară din somnul nostru.
GLAMISS: Trebuie alungat de peste tot.
CANDOR: De peste tot.
GLAMISS: Independenţă!
CANDOR: Dreptul de-a ne creşte averea. Dreptul nostru la autonomie.
GLAMISS: Libertate!
CANDOR: Să fiu stăpîn la mine acasă!
GLAMISS: O să-l privăm de toate ale sale.
CANDOR: îl deposedăm de tot.
GLAMISS: Propun să-i împărţim tot avutul.
CANDOR: Jumate-jumate.
GLAMISS: Jumate-jumate.
CANDOR: Administrează totul foarte prost.
GLAMISS: E nedrept faţă de noi.
CANDOR: Dar vom face noi dreptate.
GLAMISS: Vom conduce noi în locul lui.
CANDOR: Iar el va fi în locul nostru. *(Se apropie unul de celălalt. Privesc spre dreapta, de unde apare Banco.)*

Salutare Banco, brav general.
GLAMISS: Salutare Banco, mare căpitan.
BANCO: Salutare, Glamiss; salutare, Candor.
GLAMISS *(lui Candor):* Nu-i spune nimic de ce-am vorbit. îi e credincios lui Duncan.
CANDOR *(lui Banco):* Ieşiserăm şi noi să luăm aer.
GLAMISS *(lui Banco):* E-o vreme frumoasă pentru anotimpul ăsta.
CANDOR *(lui Banco):* Ia loc, stai puţin cu noi, prietene drag.
BANCO: Nu stau jos niciodată, cînd îmi fac plimbarea de dimineaţă.
GLAMISS: Ah, da, pentru igienă, desigur.
CANDOR: îţi admirăm cu toţii curajul.
BANCO: Spada mea e-n slujba suveranului nostru.
GLAMISS *(lui Banco):* Foarte bine.
CANDOR: Sîntem întru totul de acord cu dumneata.
BANCO: Domnilor, la revedere. *(Iese prin stingă.)*
CANDOR: Salutare. Banco.
GLAMISS: Salutare, Banco. *(Lui Candor:)* Nu se poate conta pe el.
CANDOR *(îşi trage pe jumătate sabia din teacă):* Acuma-i cu spatele, am putea să-l ucidem. *(Face cîţiva paşi, pe vîrful picioarelor, în direcţia lui Banco.)*
13
GLAMISS: Nu încă. N-a venit momentul. Armata noastră încă nu e pregătită. Dar va fi gata în curînd.
Candor vîră spada-n teacă. Din dreapta, intră Macbett, chiar în momentul în care Banco iese prin stînga.
CANDOR *(lui Glamiss):* încă un fidel al arhiducelui.
GLAMISS: Salutare, Macbett.
CANDOR: Salutare, Macbett, fii binevenit, gentilom fidel şi plin
de virtute.
MACBETT: Salutare, bunule Candor; salutare, baron Glamiss. GLAMISS: Salutare, Macbett, mare general. *(Lui Candor:)* Vezi să
nu care cumva să-şi dea seama de ceva. Fă-te că nu s-a întîm-
plat nimic! CANDOR *(lui Macbett):* Tocmai îţi admiram, împreună cu
Glamiss, fidelitatea, credinţa-n suveranul nostru preaiubit,
arhiducele Duncan. MACBETT:'Cum altfel să-i fiu, de nu fidel şi loial? Nu i-am jurat,
oare, credinţă? GLAMISS: Dar tocmai asta voiam să spunem şi noi, fără nici o
îndoială, ai toată dreptatea. Şi te felicităm pentru atîta fidelitate.
CANDOR: Şi - desigur - recunoştinţa lui îţi este de ajuns. MACBETT *(surîde larg):* Bunătatea stăpînului nostru a intrat în
legendă. El nu vrea decît binele poporului. GLAMISS *(făcîndu-i cu ochiul lui Candor):* Vezi bine, ştim asta.
CANDOR: Asta-i mai presus de orice îndoială. MACBETT: Duncan este întruparea generozităţii. Tot ce are dăruieşte !
GLAMISS *(lui Macbett):* Fără îndoială că ai profitat de asta. MACBETT: Şi este curajos.
CANDOR: Vitejia şi-a dovedit-o prin mari fapte de arme. GLAMISS: Toată lumea cunoaşte faptele sale.
MACBETT: Şi nu e numai legendă. Stăpînul nostru e bun, e loial.
Iar soţia lui, suverana noastră, arhiducesa, este o fiinţă pe cît
de bună, pe atît de frumoasă. Şi caritabilă: îi ajută pe săraci,
are grijă de bolnavi. CANDOR: Cum oare să nu admiri un astfel de om, un om
admirabil, un suveran desăvîrşit? GLAMISS: Cum să nu răspunzi loialităţii sale cu loialitatea ta şi
generozităţii sale - cu generozitatea ta? MACBETT *(dă să scoată spada):* Voi trage spada în faţa celui
care ar îndrăzni să susţină contrariul.
14
CANDOR: Sîntem convinşi, absolut convinşi că Duncan este un
suveran mai presus în virtute decît oricare alţi suverani. GLAMISS: E însăşi întruchiparea virtuţii. MACBETT: încerc şi eu să-i semăn unui astfel de model. încerc şi
eu să fiu curajos, virtuos, fidel şi darnic, aşa ca el. GLAMISS: Nu-i ceva prea uşor. CANDOR: Asta aşa e! Este un om foarte, foarte bun. GLAMISS: Iar lady Duncan e-o femeie foarte frumoasă. MACBETT: încerc să-i semăn. Domnilor, la revedere. *(Iese prin*
stînga.)
GLAMISS: Va sfîrşi prin a ne convinge. CANDOR: E-un biet naiv, crede totul. GLAMISS: Şi un incoruptibil.
CANDOR: Primejdioasă specie. El şi Banco sînt generalii care
conduc trupele arhiducelui.
GLAMISS: N-o să-mi spui că te-ai înmuiat, acuma. CANDOR: Păi... ei bine, nu cred. GLAMISS *(dă să scoată spada):* Nici să nu te gîndeşti! CANDOR: Nici nu mă gîndeam. Nu mă gîndeam deloc, fii sigur.

Ei bine, da, da, da, poţi conta pe mine. Fără nici o îndoială,
da, da. GLAMISS: Atunci, să ne grăbim. Să ne lustruim armele, să ne
adunăm oamenii, să ne pregătim armatele. în zori, atacăm.
Mîine seară Duncan va fi învins, iar noi îi vom împărţi tronul. CANDOR: Chiar crezi că Duncan e un tiran?
″■■
GLAMISS: Un tiran, un uzurpator, un despot, un dictator, un
păgîn, un căpcăun, un măgar, o gîscă şi-ncă şi mai rău.
Dovadă e însuşi faptul că ne ocîrmuieşte. Dacă n-aş fi fost
convins că-i un tiran, de ce l-aş mai fi detronat? Nu acţionez
decît în virtutea unor sentimente onorabile. CANDOR: Asta, ce-i drept, aşa-i! GLAMISS *(lui Candor):* Să facem jurămînt că vom avea încredere
absolută unul în celălalt. *(Scot amîndoi săbiile şi salută.)* Am
încredere în tine şi jur pe spada mea că-ţi voi fi pe deplin
credincios. CANDOR: Am încredere în tine şi jur pe spada mea că-ţi voi fi pe
deplin credincios.
îşi bagă iute săbiile-n teacă. Ies în grabă, Glamiss prin stînga, Candor prin dreapta. Scena rămîne goală cîteva minute. Trebuie insistat în chip aparte pe lumina care vine din fundal şi pe zgomotele ce se vor transforma către final într-un soi de muzică concretă.
- 15
Se aud focuri de armă, se văd fulgere şi mici flăcări. Cerul se vede roşu de incendii în fundul scenei. Şi de sus poate veni un fulger puternic; pe scenă se vor vedea numai reflexele incendiului, apoi fulgerări şi vuiet. Cerul se luminează. în fundal, un cer limpede, roşu, un cer tragic. în timp ce orizontul se luminează şi se înroşeşte, ţăcănitul mitralierelor se răreşte. Se aud strigăte de durere, horcăiturile şi gemetele răniţilor, după care se aud mai multe focuri de armă. Ţipătul sfişietor al unui rănit. Cînd se împrăştie ceaţa se vede întinsul unei cîmpii pustii. Ţipătul rănitului încetează, însă, după cîteva secunde de linişte, se aude ţipătul ascuţit al unei femei. Joc îndelung de lumini şi zgomote înainte de apariţia personajelor. Luminile şi zgomotele nu trebuie, în special către sfîrşit, să rivalizeze cu realitatea. Rolul scenografiei şi al maestrului de lumini este, aici, unul foarte important. Odată cu zgomotele, din dreapta intră un soldat, care va traversa scena, ieşind prin stînga, cu sabia scoasă şi mimînd un duel: fundări, înţepături, retrageri, paradă, încrucişări faţă către faţă, eschive, asalturi - şi totul într-un ritm destul de susţinut. Pauză, tăcere, după care atacul şi eschivele se reiau, iute şi fără mişcări coregrafice. O femeie disperată, despletită şi urlînd, traversează scena în fugă. Din dreapta intră Vînzătorul de răcoritoare.
VÎNZĂTORUL DE RĂCORITOARE: Limonada rece, răcoritoare! Limonada pentru civili, răcoritoare pentru militari! Haide, haide, cine nu vrea să-şi răcorească gîtlejul? Cine nu vrea să profite de pauză? Limonada dulce, limonada! Răcoritoare pentru răniţi, contra rănilor, contra fricii, răcoritoare pentru militari! Un franc sticla, trei franci patru bucăţi. Răcoritoare bune şi contra zgîrieturilor de tot felul, contra jupuiturilor.
Prin stînga intră doi soldaţi, unul cărîndu-l pe celălalt în spate.
VÎNZĂTORUL DE RĂCORITOARE *(către Primul Soldat):* E rănit?
PRIMUL SOLDAT: Nu. E mort.
VÎNZĂTORUL DE RĂCORITOARE: Lovitură de spadă sau lovitură
de lance?
PRIMUL SOLDAT: Nu. VÎNZĂTORUL DE RĂCORITOARE: Pistol? PRIMUL SOLDAT: Nu. Infarct.
Soldaţii ies prin dreapta. Din dreapta intră alţi doi soldaţi. Pot fi aceiaşi, numai că rolurile le sînt inversate: cel sănătos este acum dus în spate.
16
VÎNZĂTORUL DE RĂCORITOARE *(arată către soldatul rănit):* **A** murit de infarct?
SOLDATUL SĂNĂTOS: Nu. Lovitură de sabie. *(Soldaţii ies prin **stînga.**)*
VÎNZĂTORUL DE RĂCORITOARE: Limonada rece, **răcoritoare! Limonada militară! Limonada contra fricii, limonada contra infarctului!** *(Din dreapta intră **alt** soldat.)* **Băuturi răcoritoare!**
CELĂLALT SOLDAT: Ce vinzi acolo?
VÎNZĂTORUL *VE* RĂCORITOARE: Limonada **dulce, vindecă toate rănile.**
SOLDATUL: Eu n-am nici o rană.
VÎNZĂTORUL DE RĂCORITOARE: E bună contra fricii.
SOLDATUL: Mie nu mi-e frică niciodată.
VÎNZĂTORUL DE RĂCORITOARE: Numai un franc sticla E bună şi la inimă.
SOLDATUL *(pumn în piept, în armură):* Am şapte inimi în piep-**tu-mi** de aramă.
VÎNZĂTORUL DE RĂCORITOARE: E bună contra zgîrieturilor.
SOLDATUL: Asta da, cîteva zgîrieturi am. Ne-am bătut. Ne-am bătut cu asta *(arată ghioaga).* Mai mult decît cu asta *(arată sabia).* Dar mai ales cu ăsta *(arată pumnalul).* Să-l vîri în burta lui... Să i-l înfigi în maţe... Asta-mi place cel mai mult Uită-te aici, încă-i plin de sînge. Cu ăsta-mi tai pîinea şi brînza.
VÎNZĂTORUL DE RĂCORITOARE: Văd, domnule soldat, văd foarte bine şi de departe.

SOLDATUL: Ţi-e frică?
VÎNZĂTORUL DE RĂCORITOARE *(speriat):* Limonadele mele sînt bune contra torticolisului, contra guturaiului, a rujeolei, contra variolei...
SOLDATUL: Doamne, ce mai măcel am făcut, cît urlet, cît sînge, cum mai curgea... O frumuseţe! N-ai parte prea des de sărbători ca asta. Dă-mi să beau.
VÎNZĂTORUL DE RĂCORITOARE: Pentru dumneavoastră e gratis, domnule general.
SOLDATUL: Nu sînt general.
VÎNZĂTORUL DE RĂCORITOARE: Domnule comandant.
SOLDATUL: Nu sînt comandant *(Vînzătorul îi dă să bea.)*
VÎNZĂTORUL DE RĂCORITOARE: Veţi fi, cu siguranţă.
SOLDATUL *(după ce a tras cîteva înghiţituri):* **Nu-i bună. Pişvasăr.** Nu ţi-e ruşine să vinzi pişat? Hoţule!
VÎNZĂTORUL DE RĂCORITOARE: Vă dau banii înapoi.
17
SOLDATUL: Tremuri tot Ţi-e frică. De ce nu bei limonada contra fricii? Haide, unde ţi-este limonada aia faimoasă? *(Scoate pumnalul.)*
VÎNZĂTORUL DE RĂCORITOARE: Vă rog, nu faceţi asta, domnule soldat!
Se aude un sunet de goarnă.
SOLDATUL *(bagă pumnalul înapoi în teacă şi se îndreaptă către stînga):* Ai tu noroc că n-am eu timp acuma, da' o să te găsesc altă dată!
VÎNZĂTORUL DE RĂCORITOARE *(singur, tremurînd):* Doamne, ce m-a speriat! *(Către stînga:)* De-ar cîştiga ăilalţi! Tăia-te-ar în bucăţi! De te-ar face mici fărîme! Piure de cartofi să te facă, nenorocitule! Jigodie, potaie! *(Schimbă tonul:)* Limonada, limonada rece, trei franci patru bucăţi!
Se duce încetişor către dreapta, după care, brusc, se precipită, fiindcă din stînga reapare Soldatul, cu sabia scoasă. Soldatul îl prinde pe Vînzătorul de răcoritoare la marginea culisei; vizibil nu rămîne decît Soldatul -fie din spate, fie din profil - în vreme ce Vînzătorului i se aude numai ţipătul, după care dispare şi Soldatul. Se aud iarăşi, dar nu atît de puternic, ci ca din depărtare, ţăcănitul mitralierei şi strigătele de durere şi de luptă. Cerul se înroşeşte din nou de explozii şi incendii etc. Din fundal vine Macbett. Efrînt de oboseală; se aşază pe marginea unui zid, cu sabia scoasă din teacă. Priveşte către sabia care-i atîrnă în mînă.
MACBETT: Mi-e spada roşie de sînge. Zeci şi zeci de duşmani am ucis cu mîna mea. Douăsprezece duzine de ofiţeri şi soldaţi, care nu-mi făcuseră nimic. Iar pe alţii, sute şi sute, i-am trimis în faţa plutoanelor de execuţie şi au fost împuşcaţi. Şi alte mii au murit, au ars de vii, au murit prin pădurile în care s-au refugiat şi cărora eu am ordonat să li se dea foc. Zeci de mii de bărbaţi, femei şi copii au murit sufocaţi în pivniţe sub dărîmăturile caselor pe care le-am aruncat în aer. Sute de mii au murit înecaţi aruncîndu-se de groază în Canalul Mînecii, ca să treacă dincolo. Alte milioane au murit de groază, ori s-au sinucis. Alte zeci de milioane au murit de furie, de apoplexie sau de tristeţe. Nu mai e loc în pămînt ca să se-ngroape morţii. Trupurile celor înecaţi au sorbit toată apa din rîuri şi lacuri. Nu mai e strop de apă în ape. Nici vulturii nu mai sînt de ajuns, nu mai prididesc să mănînce stîrvurile. Şi, ce credeţi? Luptele continuă încă. Şi morţi se bat Trebuie să-i
18
sfîrşim! O dată decapitate, din trupurile lor fără cap ţîşneşte atîta sînge, încît mi se îneacă toţi soldaţii. Ca din fîntîni ţîşneşte. Tone de sînge. Mi se îneacă batalioane, brigăzi, divizii, corpuri de armată. împreună cu conducătorii de oaste. Mai întîi generalii de brigadă şi apoi, conform ierarhiei militare, generalii de divizie, generalii cu patru stele, mareşalii. Iar capetele tăiate ale inamicului ne scuipă şi ne insultă. Braţele rupte continuă să fluture spada sau să tragă cu pistolul. Picioarele tăiate o iau razna singure şi ne trag şuturi în cur. De bună seamă, au fost nişte trădători. Duşmani ai patriei, ai poporului şi, fireşte, ai preaiubitului nostru suveran, Duncan. arhiducele. Dumnezeu să-l aibă în pază. Au plănuit să-l detroneze. Şi asta cu ajutorul soldaţilor din afară. Cred că eu am avut dreptate. In beţia luptei, dai cu sabia în toate părţile. Sper că n-oi fi ucis din greşeală vreun prieten. Am luptat cu toţii cot la cot, sper să nu-l fi călcat pe vreunul pe bătături. Da, am avut dreptate. Aşa că am venit şi eu să mă odihnesc aici, pe piatra asta. Mi-e, totuşi, un pic greaţă. L-am lăsat pe Banco să comande el singur armata. O să-l înlocuiesc eu ceva mai încolo. Ce ciudat: în ciuda efortului, nu mi-e foame. *(Scoate o batistă foarte mare din buzunar şi îşi şterge fruntea şi faţa.)* Am lovit cam tare, mă cam doare mîna. Nu e nimica rupt, din fericire. Iar o pauză ca asta prinde tare bine. *(Către Ordonanţa care se află în culisele din dreapta:)* Hei, tu, vino şi ia-mi sabia, spal-o în rîu şi adu-mi ceva de băut!
Intră Ordonanţa, ia sabia şi iese din scenă. Revine aproape instantaneu, ai zice că nici n-a ieşit măcar.
ORDONANŢA: Iată-vă spada curăţată şi-o cupă cu vin. *(Macbett ia sabia.)*
MACBETT: Iat-o strălucind ca nouă. *(Bagă sabia în teacă, dă pe gît vinul, în timp ce Ordonanţa iese din scenă prin stînga.)* Nu, n-am de ce să am vreo remuşcare: erau nişte trădători. N-am făcut altceva decît să urmez poruncile suveranului meu. Am fost în serviciu comandat. *(Aşază cupa de vin pe jos.)* Bun vinul ăsta! Mi-a trecut oboseala. Gata, să mergem. *(Priveşte spre fundal:)* Ei, iată-l pe Banco. Hei! ce se mai întîm-plă?
VOCEA LUI BANCO *(sau chiar BANCO, sau CAPUL LUI BANCO, ce apare şi dispare în culise):* Sînt la un pas de împrăştierea finală. Vino în locul meu, mă odihnesc şi eu puţin şi mă întorc.
19

MACBETT *(lui Banco):* Nu trebuie să-l lăsăm pe Glamiss să ne scape! îi voi încercui. Hai, repede.
Macbett iese prin fundul scenei. Banco seamănă mult cu Macbett, acelaşi costum, aceeaşi barbă. Banco intră prin dreapta. E foarte obosit şi se aşază, frînt, pe o piatră, cu sabia în nună. Privind spre sabie:
BANCO: Mi-e spada roşie de sînge. Zeci şi zeci de duşmani am ucis cu mîna mea. Douăsprezece duzine de ofiţeri şi soldaţi, care nu-mi făcuseră nimic. Pe alţii, sute şi sute, i-am trimis în faţa plutoanelor de execuţie şi au fost împuşcaţi. Şi alte mii au murit, au ars de vii, au murit prin pădurile în care s-au refugiat şi cărora am ordonat să li se dea foc. Zeci de mii de bărbaţi, femei şi copii au murit sufocaţi în pivniţe, sub dărî-măturile caselor pe care le-am aruncat în aer. Sute de mii au murit înecaţi, aruncîndu-se de groază în Canalul Mînecii, ca să treacă dincolo. Alte milioane au murit de groază, ori s-au sinucis. Alte zeci de milioane au murit de furie, de apoplexie sau de tristeţe. Nu mai e loc în pămînt ca să se-ngroape morţii. Trupurile celor înecaţi au sorbit toată apa din rîuri şi lacuri. Nu mai e un strop de apă în ape, nici măcar poluată. Nici vulturi nu mai sînt de ajuns, nu mai prididesc să mănînce stîrvurile. Şi, ce credeţi! Luptele continuă încă. Şi morţi se bat Trebuie să-i sfîrşim. O dată decapitate, din trupurile lor fără cap ţîşneşte atîta sînge, încît mi se îneacă toţi soldaţii. Ca din fîntîni ţîşneşte. Tone de sînge. Mi se îneacă batalioane, brigăzi, divizii, corpuri de armată, împreună cu conducătorii de oaste. Mai întîi generalii de brigadă şi apoi, conform ierarhiei militare, generalii de divizie, generalii cu patru stele, mareşalii. Iar capetele tăiate ne scuipă şi ne insultă. Braţele rupte continuă să fluture spada, sau să tragă cu pistolul. Picioarele tăiate o iau razna singure şi ne trag şuturi în cur. De bună seamă că au fost nişte trădători. Duşmani ai patriei, ai poporului şi, firește, ai preaiubitului nostru suveran, Duncan, arhiducele, Dumnezeu să-l aibă în pază. Au vrut să-l detroneze, cu ajutorul soldaţilor străini. Sîntem în dreptul nostru. în beţia luptei, dai cu sabia în toate părţile. Sper că n-oi fi ucis din greşeală vreun prieten. Am luptat cu toţii cot la cot, sper să nu-l fi călcat pe vreunul pe bătături. Da, am avut dreptate. Aşa că am venit şi eu să mă odihnesc aici, pe piatra asta. Mi-e totuşi un pic greaţă. L-am lăsat pe Macbett să comande singur armata. O să-l înlocuiesc eu ceva mai încolo. Ce ciudat: în ciuda efortului, nu mi-e foame. *(Scoate o batistă*
20
foarte mare din buzunar şi îşi şterge fruntea şi fa fa.) Am lovit cam tare, mă cam doare mîna. Nu e nimica rupt, din fericire. Iar o pauză ca asta prinde foarte bine. *(Către Ordonanţa care se află în culisele din dreapta:)* **Hei. tu. vino şi ia-mi sabia,** spal-o în rîu şi adu-mi ceva de băut!
Intră Ordonanţa, ia sabia şi iese. Revine în scenă aproape instantaneu, ai zice că nici n-a ieşit măcar.
ORDONANŢA: Iată-vă spada curăţată şi-o cupă cu vin. *(Banco ia sabia.)*
BANCO: Iat-o strălucind ca nouă. *(Bagă sabia în teacă, dă pe gît vinul, în timp ce Ordonanţa iese din scenă prin stînga.)* Nu, n-am de ce să am vreo remuşcare: erau nişte trădători. Nu am făcut altceva decît să urmez poruncile suveranului meu. Am fost în serviciu comandat. *(Aşază cupa cu vin pe jos.)* Bun vinul ăsta! Mi-a trecut oboseala. Gata, să mergem. *(Priveşte spre fundal:)* Ei, iată-l pe Macbett. Hei! ce se mai întîmplă?
VOCEA LUI MACBETT *(sau chiar MACBETT, sau CAPUL LUI MACBETT, ce apare şi dispare:)* Sînt la un pas de împrăştierea finală. Vino să mă înlocuieşti. Trebuie să sfîrşim odată!
BANCO *(lui Macbett):* Nu trebuie să-l lăsăm pe Glamiss să ne scape. îi voi încercui. Gata, vin.
Banco iese. prin fundul scenei. Se aud din nou, puternic, zgomotele bătăliei. Cerul se înroşeşte cumplit de flăcări. Muzica e foarte ritmată şi violentă. O femeie traversează foarte încet scena, de la dreapta la stînga, cu un coş sub braţ, ca şi cînd s-ar duce la cumpărături. Femeia iese. Zgomotele se aud din ce în ce mai slab, rămînînd simplu fundal sonor. Cîteva clipe scena rămîne goală după care, acoperind zgomotele luptelor, sunetul fanfarei devine pompos la modul derizoriu. Din stînga, intră grăbit un Ofiţer al lui Duncan şi se opreşte în mijlocul scenei.
OFIŢERUL *(cărînd un soi de tron sau fotoliu):* Stăpînul nostru, arhiducele Duncan, împreună cu arhiducesa.
Intră prin stînga arhiducele şi arhiducesa. Lady Duncan îl precede pe arhiduce, are coroană pe cap şi poartă o rochie verde înflorată; este înveşmîntată cu un anume fast. Este urmată de camerista tînără şi drăguţă, care rămîne în picioare aproape de intrare. Duncan se. aşază pe tronul ambulant; arhiducesa şi Ofiţerul stau în picioare de o parte şi de alta a tronului.
OFIŢERUL: Poftiţi, poftiţi, Monseniore, bătălia s-a îndepărtat Mitraliera nu bate pînă aici. Nici un pericol de gloanţe ricoşate.
21
Nu vă fie teamă. Ba chiar pe aici lumea mergc-n pas de plimbare.
DUNCAN: Candor a fost învins? Dacă a fost învins, a fost executat? L-aţi omorît pe Glamiss. cum v-am poruncit?
OFIŢERUL: Să sperăm. Ar trebui să verificaţi mai îndeaproape. Cerul e roşu, lupta pare să continue, însă mai departe, foarte departe. Aşteptaţi să se sfîrşească. Aveţi răbdare. Monseniore.
DUNCAN: Şi dacă Macbett şi Banco sînt în avantaj?
LADY DUNCAN: Vei lua tu însuţi arma-n mînă şi vei porni la luptă.
DUNCAN: Dar dacă învinge ei, eu unde voi afla adăpost? Regele Maltei mi-e duşman. La fel împăratul Cubei. Duşman îmi este şi prinţul insulelor Baleare. Ca şi regele Franţei şi al Irlandei. La curtea Angliei am destui duşmani. Unde să mă duc? Unde să-mi aflu adăpost?
OFIŢERUL: Aveţi încredere, Monseniore, în Macbett şi Banco. Sînt buni generali, curajoşi, energici. Strategi desăvîrşiţi, care şi-au dovedit în multe rînduri calităţile.
DUNCAN: Sînt obligat să mă încred în ei. în orice caz, ceva precauţii trebuie să-mi iau. Să mi se pună şaua pe calul cel mai bun, cel care nu zvîrle din şa şi nu loveşte cu copita. Să mi se lase la apă cea mai bună

ambarcaţiune, cea care stă cît mai bine pe valuri şi care să aibă şi bărci de salvare. Păcat că nu-i pot comanda lunii să fie plină, fiindcă voi călători noaptea. Aşa e mai prudent. Prudenţa-i mama-nţelepciunii. Voi lua chiar eu în mînă o casetă cu galbeni de aur. să lumineze mai bine. Dar unde să ne ducem? Poate că în Canada sau în Statele Unite.
OFIŢERUL: Mai staţi, aveţi răbdare. Nu vă descurajaţi aşa.
Apare un Soldat rănit, clătinmdu-se pe picioare.
DUNCAN: Ce mai e şi cu beţivul ăsta?
OFIŢERUL: Nu-i un beţiv. Am impresia că-i un soldat rănit.
DUNCAN: Dacă vii de pe cîmpul de bătaie, spune-mi ce mai e nou pe-acolo. Cine-i învingătorul?
SOLDATUL RĂNIT: Ce-are-a face?
OFIŢERUL: Ai fost întrebat cine-a cîştigat, adică dacă există cîşti-gători! Răspunde, te întreabă stăpînul tău, aici de faţă.
DUNCAN: Sînt suveranul tău, arhiducele Duncan.
SOLDATUL RĂNIT: Păi, atunci se schimbă treaba. Iertaţi-mă, sînt rănit. Am încasat un vîrf de lance şi mai multe gloanţe de pistol. *(Se clatină.)*
22
DUNCAN: N-o să leşini taman acuma Haide, vorbeşte odată, da sau nu? Cine-a cîştigat? Ei sau ai noştri?
SOLDATUL RĂNIT: Iertaţi-mă, da' nu prea ştiu. Mi-a ajuns. Aşa că, drept să vă spun, eu m-am cam retras mai devreme. Am plecat înainte de sfîrşit.
DUNCAN: Trebuia să rămîi.
OFIŢERUL: Dacă mai rămînea, n-ar mai fi fost acum aici, Monseniore, ca să vă răspundă la întrebări.
DUNCAN: Dar pleacă din bătălie ca de la mijlocul unui spectacol care nu-i place!
SOLDATUL RĂNIT: Dacă vă spun că am căzut Mi-am pierdut cunoştinţa. După care mi-am revenit. M-am sculat de bine, de rău şi m-am tîrît, numai eu ştiu cum, pînă aici.
DUNCAN *(Soldatului):* Faci parte într-adevăr dintre ai noştri?
SOLDATUL RĂNIT: Care-ai noştri?
OFIŢERUL: Ei, haide, adică de partea arhiducelui şi-a arhiducesei, aici de faţă.
SOLDATUL RĂNIT: Nu l-am văzut pe Monseniorul pe cîmpul de bătaie.
DUNCAN *(Soldatului):* Cum se numesc generalii tăi?
SOLDATUL RĂNIT: Habar n-am. Eu taman ieşeam de la crîşmă şi-un sergent călare m-a prins cu lasoul. El m-a angajat Toţi amicii care erau cu mine au reuşit s-o şteargă. Norocul lor. Eu am dat să mă opun, dar m-au bătut, m-au legat şi m-au adus cu forţa. Mi s-a dat o sabie. Hait, am pierdut sabia. Şi-un pistol, *(îşi pune ţeava pistolului la tîmplă şi apasă pe trăgaci.)* Poftim, nu mai am nici un glonte. Asta înseamnă că am tras. Ei, şi după aia m-au dus pe-o cîmpie, unde eram foarte mulţi, şi ni s-a spus să strigăm: Trăiască Glamiss! Trăiască Candor!
DUNCAN: Nenorocitule, ai trădat, te-ai dat cu duşmanii noştri!
OFIŢERUL *(lui Duncan):* Nu-i tăiaţi capul, Monseniore, dacă mai vreţi ceva informaţii.
SOLDATUL RĂNIT: Şi după aia s-a tras în noi. După care am tras noi în ei.
DUNCAN: în care ei?
SOLDATUL RĂNIT: Şi după aia am fost făcuţi prizonieri. Şi mi s-a spus: dacă vrei să-ţi mai ţii capul pe umeri şi nu să-l vezi cum ţi se rostogoleşte la picioare, atuncea vino cu noi. Aşa că mi s-a spus să strig: Jos Candor, jos Glamiss! După care am tras în ei, iar ei au tras în noi. Şi mai întîi am simţit nişte gloanţe-n mine, apoi un vîrf de lance că m-a pătruns, şi după aia nu mai ştiu nimic, fiindc-am căzut Şi după aia m-am trezit şi bătălia continua în depărtare. Şi era o mulţime de morţi împrejurul
23
nostru, ia'r eu am mers precum v-am spus. Şi mă doare glezna
dreaptă şi mă doare braţul stîng şi-mi curge sînge din coastă.
Ei, şi după-aia iată-mă aici... Asta-i tot ce ştiu... Şi că pierd
sînge. Şi iarăşi sînge. tot aşa.
DUNCAN: N-am căpătat nici o informaţie de la idiotul ăsta. ' SOLDATUL RĂNIT *(se ridică greu şi se clatină pe picioare):* Asta-i
tot ce pot să vă spun. Altceva nu mai ştiu. DUNCAN *(către lady Duncan, arătind către soldat):* Un dezertor.
Lady Duncan scoate un pumnal şi ridică braţul ca pentru a-l înfige în soldat.
SOLDATUL RĂNIT: Vai, doamnă, dar pot să mor foarte bine şi singur... *(Arată spre dreapta.)* Pot să mă duc să crap acolo, lîngă pomul ăla, nu vă faceţi griji şi nu vă obosiţi atîta. *(Iese, clătinîndu-se, prin stînga.)*
LADY DUNCAN: Cel puţin a fost politicos.
Se aude din culise, dinspre stînga, zgomotul unui corp prăbuşindu-se.
DUNCAN *(Ofiţerului):* Rămîi aici, să mă aperi în caz de nevoie. *(Către lady Duncan:)* Du-te repede, ia un cal şi fugi pe front, vezi ce se-ntîmplă şi vino să-mi raportezi... Dar nu te apropia prea mult... Eu am să-ncerc să mă uit cu gcheanul.
Lady Duncan iese prin dreapta, urmată de Doamna de companie. în vreme ce Duncan se uită prin ochean, lady Duncan se vede în fundal înaintînd călare. Duncan închide ocheanul. între timp, Ofiţerul îşi scoate sabia şi priveşte ameninţător în

preajmă, în toate părţile. Apoi, Duncan iese prin dreapta, urmat de ofiţerul care poartă fotoliul.
Decor: în preajma frontului.
Dinspre front, adică dinspre culisele din stînga şi din dreapta, se aud strigăte: „Victorie, victorie, victorie..." Cuvîntul se va face auzit în fel şi chip (repetat, sacadat, orchestrat, modulat) pînă la sfîrşitul scenei. în culise se aude galopul unui cal care se apropie. Intră, prin stînga, o Ordonanţă.

ORDONANŢA *(punîndu-şi mina la ochi, sub vizieră):* Ce-i cu calul ăsta care vine? Ai zice că se apropie de noi. Chiar aşa e, vine către noi la galop.
BANCO *(intră prin stînga, ducîndu-şi nuna la vizieră):* Ce-o căuta oare acest călăreţ care vine spre noi călare pe-un mîndru armăsar? Trebuie să fie un sol.
ORDONANŢA: Nu-i un călăreţ, e o călăreaţă.
Zgomot de nechezat, sforăituri de cal; galopul se opreşte. Lady Duncan îşi face apariţia cu cravaşa în mină.
BANCO: Dar este Alteţa Sa, arhiducesa, este arhiducesa! Fiţi binevenită, Alteţa Voastră! *(Face o reverenţă, apoi, în genunchi fiind, sărută mina pe care i-o întinde arhiducesa.)* Dar ce face Alteţa Voastră pe un cîmp de bătălie? Sîntem foarte fericiţi şi foarte mîndri de interesul pe care Maiestatea Voastră îl arată măruntelor noastre lupte. Nouă nu ne este frică de nimic, însă ne temem pentru viaţa Alteţei Voastre!
LADY DUNCAN: M-a trimis Duncan să aflu ce mai e nou. Vrea să ştie unde sînteţi, ce faceţi şi dacă aţi cîştigat lupta.
BANCO: Vă înţeleg nerăbdarea. Am învins.
LADY DUNCAN: Bravo! Ridică-te, dragă Macbett.
BANCO: Banco; nu sînt Macbett, sînt Banco.
LADY DUNCAN: Iartă-mă. Ridică-te, dragă Banco.
BANCO *(ridicîndu-se):* Vă mulţumesc. *(Ordonanţei:)* Ce stai şi te uiţi la noi ca un viţel? Cară-te de-aici, tîmpitule. prostul dracului, ieşi de-aici!
ORDONANŢA: Am înţeles, domnule general. *(Ordonanţa dispare.)*
BANCO: Binevoiască să mă ierte Maiestatea Voastră că mă aude. dintr-o dată vorbind ca un birjar.
LADY DUNCAN: Ţi se permite, dragă Banco. E ceva normal în vreme de război. Oamenii sînt mai nervoşi în vreme de război, bineînţeles. Principalul e să cîştige. Dacă unele cuvinte mai grele îi ajută să cîştige, atunci e cu atît mai bine. L-aţi prins pe baronul de Candor?
BANCO: Bineînţeles.
LADY DUNCAN: Şi pe baronul de Glamiss?
VOCEA LUI MACBETT *(venind dinspre stînga):* Banco! Banco! Unde eşti? Cu cine vorbeşti?
BANCO: Cu Alteţa Sa. lady Duncan, trimisă de arhiduce ca să afle ce mai e nou. *(Către arhiducesă:)* Macbett o să vă dea de ştire de soarta lui Glamiss.
VOCEA LUI MACBETT: Vin imediat
24
25
BANCO *(lui lady Duncan):* Doamnă, vă las cu Macbett. El vă va spune ce soartă le rezervă prizonierilor noştri şi vă va da toate detaliile care vă interesează.
VOCEA LUI MACBETT *(de foarte aproape):* Vin imediat. BANCO: Să mă ierte Alteţa Voastră, eu trebuie să mă duc să le dau de mîncare oamenilor. Un adevărat general e ca o mamă pentru soldaţii săi.
Iese prin stînga.
VOCEA LUI MACBETT *(tot mai de aproape):* Iată-mă, am venit. Am venit.
Macbett intră prin stînga.
MACBETT *(o salută pe lady Duncan):* Doamnă, ne-am făcut datoria faţă de preaiubitul nostru suveran. Candor e-n mîinile noastre, iar Glamiss este urmărit pe muntele pe care-l vedeţi în faţă. E încercuit, nu poate să ne scape.
LADY DUNCAN: Dumneata eşti generalul Macbett?
MACBETT *(făcînd o plecăciune):* Sluga dumneavoastră. La ordinele voastre,. Alteţă.
LADY DUNCAN: îmi aminteam altfel despre tine. Nu prea semeni cu ce-mi închipuiam eu.
MACBETT: Cînd sînt obosit, mi se mai schimbă trăsăturile şi - asta cam aşa este - nu prea mai semăn cu mine însumi. Sînt luat drept propria-mi sosie. Cîteodată lumea mă ia drept sosia lui Banco.
LADY DUNCAN: Se vede că te oboseşti adesea şi încă foarte mult
MACBETT: Războiul nu-i o chestie de toate zilele. La război, ca la război. Riscurile meseriei... *(Lady Duncan îi întinde o mînă lui Macbett, care îngenunchează şi-o sărută, după care se ridică iute)...* trebuie să fug.
LADY DUNCAN: Alerg să-i duc vestea cea bună arhiducelui.
BANCO *(intrînd):* Nu mai e nici o primejdie.

Lady Duncan se duce la intrarea din dreapta a culiselor, face un gest larg cu nuna, după care se întoarce în mijlocul scenei. Sunet de fanfară.
LADY DUNCAN: Vine! MACBETT: Alteţa Sa arhiducele! UN SOLDAT: Alteţa Sa arhiducele! BANCO: Arhiducele!
LADY DUNCAN: Iată-l pe arhiduce.
BANCO *(apare şi dispare):* Arhiducele!
UN SOLDAT: Arhiducele!
MACBETT: Arhiducele!
LADY DUNCAN: Iată-l pe arhiduce!
BANCO: Arhiducele!
UN SOLDAT: Arhiducele!
MACBETT: Arhiducele!
LADY DUNCAN: Vine arhiducele!
BANCO: Arhiducele!
UN SOLDAT: Arhiducele!
MACBETT: Arhiducele!
LADY DUNCAN: Soseşte arhiducele.
Muzică triumfală de fanfară. Ovaţii. Intră Duncan prin dreapta. Fanfara încetează.
LADY DUNCAN: S-a sfîrşit bătălia.
MACBETT: Fii binevenit, Alteţă!
BANCO: Alteţa Voastră fie binevenită!
UN SOLDAT: Să trăiască Alteţa Voastră!
MACBETT: Cu toată umilinţa vă spun: bine-aţi venit, Alteţă!
DUNCAN: Am cîştigat?
MACBETT: Nu mai e nici o primejdie.
DUNCAN: Aveam o greutate pe inimă. Candor a fost executat? *(Şi mai tare:)* Candor a fost executat?
MACBETT: Nu, preaiubit stăpîn. Dar e prizonierul nostru. DUNCAN: Ce-aţi aşteptat de nu l-aţi ucis încă? MACBETT: Ordinele Voastre, stăpîne. DUNCAN: Vă ordon. Să i se taie capul. Repede, mişcaţi-vă! Cu Glamiss ce-aţi făcut? I-aţi smuls braţele? MACBETT: Nu, preaiubit stăpîn. Dar e încercuit Vom pune mîna pe el dintr-o clipă într-alta, fiţi sigur, Monseniore! DUNCAN: Dacă-i aşa, atunci bravo şi vă mulţumesc.
Se aud strigătele de „ura" ale mulţimii şi ale soldaţilor - care nu apar, cel mult li se întrevăd umbrele în fundal.
MACBETT: Sîntem foarte fericiţi şi mîndri că v-am slujit preabunule suveran. BANCO: Nu ne-am făcut decît datoria, Monseniore.

27
Sunete de fanfară, din nou, ce se vor auzi tot mai încet, pînă la nivelul de simplu fundal sonor.
DUNCAN: Vă mulţumesc, domnilor generali. Şi vouă, de fapt, vă mulţumesc mai întîi, bravii mei soldaţi, oameni cinstiţi, din popor. Voi aţi salvat ţara şi mi-aţi salvat tronul. Mulţi dintre voi au plătit cu viaţa. încă o dată vă mulţumesc tuturor, morţi şi vii, celor care aţi apărat tronul meu, care... este şi al vostru. Acuma, o dată ce vă veţi întoarce acasă, fie în satele voastre sărace, în colibele voastre necăjite, sau în mormintele simple, dar acoperite de glorie, să fiţi adevărate modele pentru tinerele generaţii prezente şi viitoare, ba încă şi pentru generaţiile trecute, cărora le veţi vorbi secole de-a rîndul, atît cu cuvîntul, cît şi cu fapta voastră exemplară, amuţiţi dar vii, anonimi sau nu, în faţa istoriei eterne şi trecătoare. Prezenţa voastră - căci însăşi absenţa voastră va fi prezentă în ochii celor care vă vor contempla imaginea, vizibilă sau nu, la Epinal - prezenţa voastră îi va călăuzi pe drumul cel bun şi pe cei care, mîine sau poimîine, ar putea fi ispitiţi să nu-l urmeze. începînd de astăzi, vă întoarceţi la munca voastră plină de curaj întru cîş-tigarea pîinii zilnice. O veţi cîştiga din sudoarea frunţii, în bătaia soarelui arzător şi sub supravegherea stăpînilor şi a celor răspunzători de voi, care vă iubesc în ciuda calităţilor voastre şi vă stimează mulţumită defectelor pe care le aveţi. Vă iubesc şi vă stimează mult mai mult decît credeţi. Mergeţi cu bine.
în timpul discursului lui Duncan, din dreapta intră Doamna de companie. La intrarea ei, sunetele fanfarei şi ale mulţimii se aud, o clipă, mai tare.
MACBETT: Bravo!
UN SOLDAT: Bravo!
DUNCAN: Am pus lucrurile la punct.
LADY DUNCAN: Bravo, Duncan! *(Aplaudă.) De* data asta ai vorbit bine. *(Către Doamna de companie:)* Ai întîrziat, draga mea. DOAMNA DE COMPANIE: Am venit pe jos. doamnă.
Macbett şi Soldatul aplaudă discursul.
BANCO: Bravo!
DUNCAN: Oamenii o meritau. Domnilor generali, prieteni, gloria se cuvine împărţită. Ea aparţine şi nobilei

noastre doamne.
28
(Surîs către lady Duncan, căreia îi sărută mina.) Puteţi fi mîndri cu toţii. Iar acuma, dreptate şi pedeapsă. Să fie adus Candor, prizonierul. Dar unde e Banco?
BANCO: Aici, Alteţa Voastră.
DUNCAN: Tu vei fi călăul.
MACBETT *(aparte):* Mie mi s-ar fi cuvenit această cinste.
DUNCAN *(Soldatului):* Du-te şi adu-l pe Candor.
Soldatul iese prin stînga tocmai cînd, din dreapta, intră Candor. Banco îşi pune pe cap gluga de călău, îşi înfăşoară bustul într-o manta roşie şi ia securea. Candor are mîinile în cătuşe.
DUNCAN *(lui Candor):* Vei plăti scump răzvrătirea.
CANDOR: Va fi un preţ mare, ştiu asta. Nu-mi fac nici o iluzie. E-he, dacă aş fi cîştigat eu lupta! „La raison du vainqueur est toujours la meilleure. Vae victis!" *(Către Macbett:)* Dacă ai fi luptat de partea mea, acuma ai fi fost răsplătit. Te-aş fi făcut duce, Macbett. Şi pe tine. Banco, te-aş fi făcut duce. Amîndoi aţi fi fost copleşiţi de onoruri.
DUNCAN *(lui Candor):* Fii liniştit. Macbett va fi baron de Candor, va moşteni toate moşiile tale, îţi va lua nevasta şi fiica.
MACBETT *(lui Duncan):* Eu vă sînt credincios, stăpîne. Sînt fidelitatea întruchipată. M-am născut credincios faţă de persoana Voastră, aşa cum un cal sau un cîine se nasc credincioşi stăpînilor lor.
DUNCAN *(lui Banco):* Nici dumneata nu te nelinişti şi nu fi gelos. O dată Glamiss prins şi o dată ce va fi decapitat, vei fi baron de Glamiss şi îi vei moşteni toată averea.
MACBETT *(lui Duncan):* Mulţumesc, Monseniore.
BANCO *(lui Duncan):* Vă mulţumesc, Monseniore.
MACBETT *(lui Duncan):* V-am fi fost la fel de credincioşi...
BANCO *(lui Duncan):* V-am fi fost la fel de credincioşi...
MACBETT: Şi fără nici o răsplată.
BANCO: Şi fără nici o răsplată.
MACBETT: Ne-ar fi fost de ajuns numai să vă slujim.
BANCO: Ne-ar fi fost de ajuns numai să vă fi servit.
MACBETT: însă generozitatea Voastră ne-a copleşit pofta de mărire.
BANCO: Vă mulţumim din tot sufletul.
MACBETT şi BANCO *(simultan, unul flutură sabia, celălalt securea):* ...din tot sufletul nostru, ce ar trece prin foc şi prin infern în numele Alteţei Voastre preanobile.
29
Un bărbat traversează scena de la dreapta la stînga.
BĂRBATUL: Haine veechi, hainee veechi...!
DUNCAN *(lui Candor):* Vezi cît îmi sînt de devotaţi oamenii aceştia?
MACBETT şi BANCO *(Iui Duncan):* Fiindcă sînteţi un bun suveran, un stăpîn drept şi darnic.
NEGUSTORUL: Haineee veechi, haine veechi!...
Negustorul iese prin stînga. (Episodul cu Negustorul de haine poate să figureze sau nu în spectacol, în funcţie de opţiunea regizorului.) Chiar cînd iese Negustorul, intră un servitor cu fotolii pentru Duncan, lady Duncan şi ceilalţi. Pe timpul derulării acţiunii ce urmează, Servitorul, ajutat şi de Doamna de companie, va aduce mai întîi un şervet, apoi un lighenaş şi un săpun, sau numai nişte apă de colonie pentru lady Duncan, care se va spăla pe mîini într-un mod exagerat, ca pentru a-şi curăţa degetele de o pată; mişcarea va fi ritmică şi apăsată, dar la modul mecanic, aproape distrat. Acelaşi Servitor va aduce apoi la masă şi un serviciu de ceai, servindu-le celor prezenţi cîte-o ceaşcă de ceai, în vreme ce, graţie jocului de lumini, se va vedea la început apărind o ghilotină, urmată de altele şi altele.
DUNCAN *(lui Candor):* Ai ceva de spus? Te ascultăm.
Se aşază cu toţii, să privească şi să asculte.
SERVITORUL *(către lady Duncan):* Ceaiul e servit, doamnă.
CANDOR: Dacă aş fi fost mai puternic, eu ţi-aş fi fost suveran. Aşa, învins, nu mai sînt decît un laş şi un trădător. Ah, cum de n-am cîştigat eu bătălia! Dar istoria, în mersul ei, n-a vrut să mă facă învingător. Iar istoria - din punct de vedere obiectiv - are dreptate. Nu sînt decît un rebut istoric. Cel puţin, soarta mea va sluji drept exemplu tuturor şi generaţiilor viitoare. Nu-i urmaţi niciodată decît pe cei puternici! Dar cum să ştii cine-i mai puternic înainte de-a se desfăşura bătălia? Cei mai mulţi să nu se bată. Ceilalţi să nu-i urmeze decît pe învingători. Logica evenimentelor e singura valabilă. Nu există altă raţiune în afara raţiunii istorice. Nici o transcendenţă n-o poate infirma. Sînt vinovat Totuşi, revolta noastră a fost necesară, şi asta tocmai pentru a dovedi cît de criminal sînt eu. Sînt fericit că am să mor. Viaţa mea nu mai valorează nimic. Trupul meu şi trupurile celor ce m-au urmat să fie îngropate, să fertilizeze grînele şi recoltele viitorului. Eu sînt pilda vie a ceea ce nu trebuie făcut.
30
DUNCAN *(cu voce moale către lady Duncan):* Discursul e prea lung. Nu te plictiseşte, doamnă? De bună seamă

că arzi de nerăbdare să vezi urmarea Nu, nu, nu va fi torturat, ci omorît pur şi simplu. Asta te dezamăgeşte? Dar ţi-am rezervat o surpriză, iubito. Spectacolul va fi mai suculent decît crezi. *(Tuturor:)* Este drept ca soldaţii ce l-au slujit pe Candor să fie executaţi împreună cu el. Nu sînt prea mulţi: o sută treizeci şi şapte de mii, ceea ce nu e nici prea mult, nici prea puţin. Să ne grăbim, însă, să nu ne prindă noaptea fără a fi terminat treaba! *(La orizont se vede un soare roşu, de amurg, coborînd încet înspre noapte. Duncan bate din palme.)* Gata Executarea.
CANDOR: Trăiască arhiducele!
Banco i-a pus deja capul pe ghilotină; pentru mişcarea aceasta, a lăsat deoparte securea.
Unii după alţii (de fapt, vor fi aceaşi actori), soldaţii vor trece repede pe sub cuţitul ghilotinei. Eşafodul şi ghilotina'pot să apară imediat după ordinul dat de Duncan. în timp ce capetele cad, Banco apasă butonul şi exclamă:
BANCO: Haide, repede, repede!
După fiecare „repede" se vede căzînd cuţitul ghilotinei. Capetele cad unele după altele în coşul ghilotinei.
DUNCAN *(lui Macbett):* Ia loc, dragă prietene, lîngă nobila noastră doamnă.
Macbett se aşază lîngă lady Duncan, dar în aşa fel încît ce se va petrece între ei să poată fi bine văzut şi auzit din sală. De exemplu, lady Duncan poate sta cu faţa către public şi cu spatele la ghilotină (ca şi celelalte personaje, de altfel). Nimic n-o împiedică să pară că urmăreşte execuţia: ./'; ea numără capetele care cad. în timpul acestui joc, Servitorul aduce încă "- şi încă o ceaşcă de ceai vreunui personaj, oferă prăjiturele etc. ajutat mereu de Doamna de companie.
MACBETT: Doamnă, sînt foarte emoţionat aflîndu-mă aşa de aproape de dumneavoastră.
LADY DUNCAN *(numărînd):* Patru, cinci, şase, şapte, şaptesprezece, douăzeci şi trei, treizeci şi trei, ah! Cred că l-am sărit pe unul. *(Continuă numărătoarea.)*
DUNCAN *(lui Macbett):* E timpul să vorbim şi de afaceri: te voi face baron de Candor, iar tovarăşul dumitale. Banco, va fi baron de Glamiss atunci cînd Glamiss va fi executat.

31

LADY DUNCAN *(continuîndu-şi jocul):* O sută şaptesprezece... o sută optsprezece, ce spectacol emoţionant!
MACBETT: Sînt profund recunoscător Alteţei Voastre, Monseniore!
LADY DUNCAN: Trei sute! E ameţitor. Nouă mii trei sute.
DUNCAN *(lui Macbett):* Dar să ne înţelegem bine!
MACBETT: Sînt numai urechi la spusele Voastre, Monseniore.
DUNCAN: Eu voi păstra jumătate din moşiile lui Candor, ca şi jumătate din moşiile lui Glamiss. Le voi alipi domeniilor coroanei.
LADY DUNCAN: Douăzeci de mii.
BANCO *(continuîndu-şi munca de călău la ghilotină):* îi mulţumesc Alteţei Voastre.
DUNCAN *(lui Macbett):* Şi amîndoi veţi mai avea unele obligaţii, unele servicii de făcut, veţi avea şi unele biruri de plătit
Apare în fugă din dreapta un Ofiţer, care se opreşte în centrul scenei.
OFIŢERUL: Glamiss a scăpat.
DUNCAN: O să le punem pe toate la punct după aceea.
OFIŢERUL: Monseniore, Glamiss a evadat!
DUNCAN *(ofiţerului):* Ce-ai spus?!?
OFIŢERUL: Glamiss a evadat. Şi i s-a alăturat şi o parte din armată.
Banco se opreşte din lucru şi se apropie. Toate celelalte personaje tresar şi se ridică în picioare.
BANCO: Cum a fost cu putinţă? Era încercuit. Era prizonier. înseamnă că a avut complici.
DUNCAN: Ssstt!
LADY DUNCAN: Ssstt!
MACBETT: Ssstt!
DUNCAN *(lui Banco):* Fie că-i vina ta, sau a subordonaţilor du-mitale, nu vei fi baron de Glamiss şi nici nu vei primi jumătate din moşiile sale, pînă nu mi-l vei aduce pe Glamiss, viu sau mort, cu cătuşe la mîini. *(Se întoarce către Ofiţer:)* Iar ţie o să ţi se taie capul fiindcă ne-ai adus aşa o veste proastă.
OFIŢERUL: Dar eu n-am nici o vină.
Apare un soldat care-l trage pe Ofiţer înspre fundul scenei, acolo unde se află ghilotina. Ofiţerul ţipă. I se taie capul. Duncan iese, pe fond de fanfară. Iese şi Doamna de companie. Duncan reapare, în timp ce muzica încetează.

32

DUNCAN *(către lady Duncan, care se retrage cu spatele, trimiţîndu-i bezele lui Macbett):* Nu mai întîrzia, doamnă! *(O ia de*

gît şi-o trage după el.)
LADY DUNCAN: Mi-ar fi plăcut să văd urmarea VOCEA LUI DUNCAN *(către Banco):* Mîine să-l am aici pe
Glamiss. *(Muzică.)* BANCO *(îndreptîndu-se către Macbett):* Mamă, Doamne. Trebuie
să luăm totul de la capăt. Ce catastrofă! MACBETT: Fir-ar să fie, ce catastrofă! BANCO: Ca să vezi: ce catastrofă! MACBETT: Ca să vezi: ce catastrofă!
Se aude suflînd un vînt puternic; zgomote de furtună.
Scena e sumbră, învăluită în penumbră. Se va face în aşa fel, încît să nu
se distingă decît chipurile lui Macbett şi Banco, iar mai tîrziu cel al
Primei Vrăjitoare, apoi al Celei De-a Doua.
Intră Banco şi Macbett.
MACBETT: Ce furtună, Banco! înspăimîntătoare. Ai zice că toţi copacii stau să se smulgă din rădăcini. Numai de nu ne-ar cădea în cap.
BANCO: Hanul cel mai apropiat e tocmai la zece kilometri. Şi n-avem cai.
MACBETT: Mania plimbării pe jos ne-a dus cam departe.
BANCO: Şi iată-ne surprinşi de furtună.
MACBETT: Totuşi, nu ne aflăm aici ca să vorbim de ploaie şi de vremea urîtă.
BANCO: Mă duc să văd dacă nu cumva trece o căruţă pe drum, să ne ia şi pe noi. *(Iese.)*
PRIMA VRĂJITOARE: Bună ziua, Macbett, baron de Candor!
MACBETT: Oh, ce m-ai speriat. Nu ştiam că mai e cineva pe-aici. O babă. Cred că-i vrăjitoare. *(Vrăjitoarei:)* De unde ştii că sînt baron de Candor? Zvonul a ajuns deja în frunzişul pădurii? îl va fi adus vîntul furtunii?
A DOUA VRĂJITOARE *(lui Macbett):* Bună ziua, Macbett. baron de Glamiss!
MACBETT: Baron de Glamiss? Glamiss n-a murit. Şi nu mie, ci lui Banco i-a promis Duncan moşiile şi titlul lui Glamiss. *(Acuma îşi dă seama că i-a vorbit o A Doua Vrăjitoare.)* Ia te uită. altă vrăjitoare...
33
PRIMA VRĂJITOARE: Glamiss e mort Tocmai s-a înecat, cu cal cu tot, înghiţit de bulboană.
MACBETT: Ce mai e şi asta? O glumă proastă? O să pun să vi se taie limba la amîndouă, babe vrăjitoare ce sînteţi!
PRIMA VRĂJITOARE: Cavalere Macbett, Duncan e foarte nemulţumit de Banco fiindcă l-a lăsat să scape pe Glamiss.
MACBETT: De unde ştiţi voi?
A DOUA VRĂJITOARE: El vrea să profite de greşeala lui Banco şi să-ţi dea ţie tot ce i-a promis lui. însă toate moşiile vor reveni tronului.
MACBETT: Duncan e om de cuvînt Tot ce promite - face.
PRIMA VRĂJITOARE: Tu vei fi arhiduce, suveranul ţării acesteia.
MACBETT: Minţi. Eu n-am nici o ambiţie. Adică am una: aceea de a-l sluji pe suveranul meu.
PRIMA VRĂJITOARE: Vei fi tu însuţi suveran. Eşti sortit pentru asta. îţi deslușesc pe frunte semnul predestinării.
MACBETT: Mai întîi, că e cu neputinţă. Duncan are un fiu, Macol, care-şi face studiile în Cartagina. El este moştenitorul legitim al tronului.
A DOUA -VRĂJITOARE: Ba chiar mai are unul, care-i pe punctul să-şi ia diploma la Ragusa, unde a studiat economia şi ştiinţa navigaţiei. Şi pe care-l cheamă Donalban.
MACBETT: N-am auzit niciodată de acest Donalban.
PRIMA VRĂJITOARE *(tui Macbett):* Nu-i nevoie să-ţi dai osteneala să-i reţii numele, cavalere Macbett. Nu va mai fi deloc vorba de el. *(Către A Doua Vrăjitoare:)* Nu ştiinţa navigaţiei, ci ştiinţele comerţului, printre care - bineînţeles - figurează şi comerţul maritim.
MACBETT *(Vrăjitoarelor):* Prostii. *(Scoate sabia.)* Pieriţi, voi, vrăjitoarelor! *(Flutură sabia, loveşte orbeşte în toate părţile, în gol. Se aud rîsetele Vrăjitoarelor şi vocile lor, desigur înfricoşătoare.)* împieliţări ale diavolului ce sînteţi! *(Vrăjitoarele au dispărut.)* Oare nu mi s-a părut? Vor fi fost nişte vedenii, ce s-au făcut la loc, ploaie şi furtună. S-au întors în rădăcinile copacilor.
VOCEA PRIMEI VRĂJITOARE *(dar o voce armonioasă, de această dată, de femeie):* Nu sînt furtună, nu sînt fiinţă de vis, Macbett, frumosule cavaler. Ne vom revedea în curînd. îmi vei cunoaşte puterea şi farmecul.
MACBETT: Ei, drăcie... Ca să vezi... *(Mai dă în gol cîteva lovituri de sabie, după care se opreşte.)* Ce-o mai fi şi cu vocea asta dulce, pe care-mi pare c-o cunosc? Tu, grai dulce, n-ai şi-un trup? Ce faţă ai? Şi unde eşti?
34
VOCEA *(melodioasă):* Sînt aproape, sînt foarte aproape. Şi departe. La revedere, Macbett.
MACBETT: Tremur tot Să fie frig? Să mă fi pătruns ploaia? O fi de frică? Sau de groază? Sau, mai degrabă, tainica nostalgie ce mi-a trezit-o această voce dulce? Să fiu fermecat, oare? *(Schimttă tonul:)* Eah, nişte vrăjitoare drăceşti? *(Nouă schimbare de ton:)* Banco! Banco! Unde-o mai fi şi omul ăsta? Ai găsit vreo căruţă? Unde eşti, Banco? Banco!
Iese prin dreapta. Scena rămîne goală cîteva clipe. Zgomotele furtunii.

PRIMA VRĂJITOARE *(către A Doua):* Uite că vine Banco.
A DOUA VRĂJITOARE: Atunci cînd Macbett şi Banco nu sînt împreună, sînt întodeauna unul după celălalt. Ori se caută unul pe altul.
Fără să iasă din scenă, Prima Vrăjitoare stă ascunsă în dreapta scenei. A Doua se ascunde, simetric, în stînga. Din fund, apare Banco.
BANCO: Macbett! Macbett! *(Caută de jur împrejur.)* Macbett! Am găsit cu ce să mergem! *(în sine:)* Sînt ud leoarcă. Bine că nu mai plouă aşa de tare.
Din depărtare se aude o voce strigînd:
VOCEA: Banco!
BANCO: Parcă mă strigă cineva. Ar fi trebuit să mă aştepte aici.
Şi-o fi pierdut răbdarea. VOCEA: Banco! Banco! BANCO: Sînt aici, Macbett! Tu unde eşti? VOCEA *(mai aproape, venind din dreapta):* Banco! Banco! BANCO: Vin. Dar tu unde eşti? *(Aleargă către dreapta.)* ALTĂ VOCE *(transformată, venind dinspre stînga):* Banco! BANCO *(aleargă acuma înspre stînga):* Unde eşti? Spune-mi cum
să ajung la tine!
VOCEA PRIMEI VRĂJITOARE: Banco! BANCO: Să fie, oare, Macbett cel care mă strigă? VOCEA CELEI DE-A DOUA VRĂJITOARE: Banco! BANCO: Asta nu-i vocea lui Macbett.
Cele două Vrăjitoare ies repede din ascunzătoare, se apropie de Banco una din dreapta, alta din stînga.
35-
BANCO: Ce-i cu farsa asta?
PRIMA VRĂJITOARE: Bună ziua, cavalere Banco, tovarăş al lui Macbett.
A DOUA VRĂJITOARE: Salutare, generale Banco!
BANCO: Cine sînteţi voi? Şi ce vreţi de la mine, hidoase pocitanii? Dacă n-aţi fi arătat oarecum ca nişte femei, capetele vi s-ar fi rostogolit de mult la picioare.
PRIMA VRĂJITOARE: Nu te supăra aşa, generale Banco.
BANCO: De unde ştii cum mă cheamă?
A DOUA VRĂJITOARE: Salutare, Banco, tu cel care nu vei fi baron de Glamiss!
BANCO: De unde ştii că ar fi trebuit să fiu? Şi de unde ştii că nu voi fi baron de Glamiss? Zvonul să fi ajuns deja în frunzişul pădurii? Vîntul şi furtuna se vor fi făcut ecou spuselor lui Duncan? Şi cum de sînteţi atît de sigure de intenţiile lui, pe care nu le-a dezvăluit nimănui? Iar la urma urmei nici nu pot fi baron de Glamiss, de vreme ce Glamiss trăieşte încă.
PRIMA VRĂJITOARE: Glamiss a murit. S-a înecat cu cal cu tot, înghiţit de bulboană.
BANCO: Ce mai e şi asta? O glumă proastă? O să pun să vi se taie limba la amîndouă, babe vrăjitoare ce sînteţi!
A DOUA VRĂJITOARE: Cavalere Banco, Duncan e foarte nemulţumit de tine fiindcă l-ai lăsat pe Glamiss să-ţi scape.
MACBETT: De unde ştiţi voi asta?
PRIMA VRĂJITOARE: Vrea să profite de greşeala ta ca să se-mbo-găţească şi mai mult. îi dă titlul de baron de Glamiss lui Macbett, însă toate moşiile aceluia revin tronului.
BANCO: Pe mine titlul însuşi m-ar fi onorat. De ce-ar dori Duncan să mă lase fără el? Nu, Duncan e om de cuvînt Tot ce a promis - face. De ce i-ar da el titlul lui Macbett? De ce să mă pedepsească? De ce să aibă Macbett toate favorurile şi privilegiile?
A DOUA VRĂJITOARE: Macbett e rivalul tău, preafericitul tău rival.'
BANCO: îmi este tovarăş. E prietenul meu. E fratele meu. îmi este credincios.
VRĂJITOARELE *(îndepărtîndu-se şi ţopăind uşor):* Auzi, cică-i este credincios, credincios! *(Rîdamîndouă.)*
BANCO *(scoate sabia):* Acuma ştiu cine sînteţi, pocitaniilor! Babe infernale! Sînteţi spionii trimişi de Duncan. scumpul şi bunul nostru suveran.
36
încearcă în van să le prindă pe cele două vrăjitoare, care fug şi dispar din scenă. Prima prin stînga, A Doua prin dreapta.
PRIMA VRĂJITOARE *(înainte sa iasă):* Macbett va fi stăpîn! El îi
va lua locul lui Duncan! A DOUA VRĂJITOARE: Se va urca pe tronul lui Duncan!
Cele două dispar. Agitîndu-şi sabia, Banco încearcă să le lovească alergînd de-o parte şi de alfa a scenei.
BANCO: Unde-aţi fugit, blestematelor, cerşetoare nenorocite! îm-pieliţări ale diavolului! *(Se opreşte în mijlocul scenei şi bagă sabia în teacă.)* Oare nu mi s-a părut? Vor fi fost nişte vedenii ce s-au făcut la loc, ploaie şi furtună. S-au întors în rădăcinile copacilor. Numai vedenie să fi fost? Macbett! Macbett!
VOCEA CELEI DE-A DOUA VRĂJITOARE: Banco, ascultă-mă, as-cultă-mă. *(Vocea devine caldă şi melodioasă:)* Ascultă-mă bine: nu tu vei fi suveran. Dar tu vei fi mai mare ca Macbett. Mai mare ca Macbett. Vei fi strămoşul unei linii de prinţi ce vor domni o mie de ani în ţara noastră. Vei fi mai mare ca Macbett, vei fi tată. bunic şi străbunic de regi.
BANCO: Auzi drăcie... ce să spun... *(Mai dă în gol cîteva lovituri de sabie, după care se opreşte.)* Ce-o mai 11 şi cu vocea asta dulce, pe care-mi pare că o cunosc? Tu, grai dulce, n-ai şi-un trup? Ce faţă ai? Şi unde eşti?
VOCEA: Sînt foarte aproape şi departe. Dar ne vom revedea. îmi vei cunoaşte puterea şi farmecul. Pe eurînd,

Banco!
BANCO: Tremur tot. Să fie frig? Să mă fi pătruns ploaia? O fi de frică? Sau de groază? Ce-o fi cu-această tainică nostalgie ce mi-a trezit-o vocea aceea dulce? Unde mă cheamă ea? Oi fi, oare, fermecat? *(Schimbă tonul:)* Eah. nişte vrăjitoare hidoase. Nişte spioane, nişte intrigante şi mincinoase. Tată de regi, eu? Asta cînd preaiubitul nostru suveran are fii? Macol îşi face studiile în Cartagina şi este moştenitorul legitim al tronului. Iar Donalban trebuie să-şi ia în eurînd diploma de înalte studii comerciale la Ragusa. Orice altceva e numai amăgire. Prostii, să nu mai vorbim despre asta...
Din stînga se aude glasul lui Macbett.
VOCEA LUI MACBETT: Banco! Banco!
BANCO: E vocea lui Macbett! Macbett! Macbett. ah. în sfîrşit! Macbett!
37
VOCEA LUI MACBETT: Banco! BANCO: Macbett!
Fuge spre stingă, de unde vine glasul lui Macbett. Scena rămîne goală cîteva secunde. Lumina se schimbă, progresiv, şi invadează scena. în fund, se vede crescînd o lună uriaşă, foarte luminoasă, înconjurată de stele mari. Ar fi bine să se vadă şi o Cale Lactee, ca un ciorchine de strugure.
Decorul se va preciza şi se va lărgi pe măsura înaintării acţiunii. Numai încetul cu încetul se va contura turnul unui castel, în mijlocul căruia se află o fereastră luminată. Este important ca decorul să „joace" o dată cu personajele.
(Ce va fi păstrat sau suprimat:)
Duncan traversează scena, de la dreapta la stînga, în tăcere.
Imediat ce arhiducele dispare, apare lady Duncan, traversînd scena în acelaşi sens. Iese şi ea, tot prin stînga.
în sens invers, scena e traversată de Macbett, tot în tăcere. Un ofiţer traversează scena de la dreapta la stînga, fără să scoată un cuvînt.
Tot de la dreapta la stînga traversează şi Banco scena, tot în tăcere. în sensul contrar, o femeie traversează scena, în tăcere. (Cred că măcar femeia aceasta trebuie să fie păstrată la reprezentaţie.)
Scena rămîne goală cîteva clipe. Din fund, intră Banco.
BANCO: Lucrurile nu vor rămîne aşa. Vrăjitoarea a, spus adevărul. De unde l-o fi ştiut? Cine-o fi informat-o de la curte? Şi încă aşa de repede! Ori o avea puteri supranaturale? Sau, cel puţin, nişte puteri neobişnuite. Să fi găsit ea metoda de-a capta vibraţiile din undele sonore? Să fi descoperit ea, oare, acea cale rapidă prin care, după cum spun miturile, se pot lega într-o clipită vocea care vorbeşte de urechea care ascultă? Să fi inventat ea oglinzi ce reflectă imagini şi chipuri din depărtări, astfel încît cei din zare să ne pară că sînt la cîţiva metri de noi? Să fi avut ea, oare, vreo lunetă prin care vederea se duce la sute şi mii de leghe ca să aducă o imagine chiar în faţa ochilor noştri? Ori va fi avînd niscai instrumente ce amplifică auzul, dîndu-i o forţă şi-o acuitate fenomenală? Un ofiţer al arhiducelui tocmai mi-a adus vestea morţii lui Glamiss, ca şi vestea deposedării mele de bunurile lui. Să fi tras sforile Macbett ca să obţină el titlul? Oare acest vechi prieten şi tovarăş de lupte să nu fie decît un escroc? Şi să fie Duncan atît de ingrat, încît să arunce dintr-o dată la coş toate eforturile mele, toate riscurile pe care le-am înfruntat pentru el, toate primejdiile prin care am trecut, tocmai ca să-l salvez şi să-i
38
apăr tronul? Oare ar trebui să nu mai am încredere în nimeni şi să mă îndoiesc pînă şi de fratele meu? Sau de cîinele meu? Ori să mă îndoiesc pînă şi de vinul pe care-l beau? De aerul pe care-l respir? Ah, nu, nu. îl cunosc prea bine pe Macbett ca să fiu sigur de loialitatea lui şi de virtutea lui. Precis -că decizia lui Duncan îi aparţine numai şi numai lui Duncan. Nu i-a suflat-o nimeni în auz. Iar decizia îl demască. Precis că Macbett nu ştie încă nimic. Cînd va afla, precis că va refuza. *(Se îndreaptă spre stînga, după care se întoarce in mijlocul scenei.)* Au ştiut să citească-n stele, pocitaniile alea, făpturile dracului. Or putea să ghicească viitorul? Mi-au prezis că voi fi strămoşul unei întregi linii regale. Asta e ciudat şi de necrezut. Tare aş fi vrut ca vrăjitoarele să-mi fi spus mai mult. Oare să fie cu putinţă? Aş vrea să le mai văd o dată. Nu le văd. Şi totuşi erau aici.
lese prin stînga. Macbett intră din dreapta. înaintea intrării sale, i se aude vocea strigînd:
VOCEA LUI MACBETT: Banco! Banco! *(Se apropie şi mai strigă o dată, de două ori:)* Banco!
MACBETT: Unde s-o fi băgat animalul? Şi, totuşi mi s-a semnalat prezenţa lui în împrejurimi. Aş fi vrut să-i vorbesc. Un trimis al arhiducelui m-a chemat la curte. Suveranul m-a înştiinţat că Glamiss a murit şi că eu îi sînt moştenitorul titlurilor. Fără moşii. Deci ceea ce mi-au spus vrăjitoarele a fost adevărat. Am încercat să-i spun lui Duncan că n-aş vrea să-l deposedeze pe Banco în favoarea mea Am încercat să-i spun că eu şi Banco sîntem prieteni buni şi că Banco şi-a slujit cu fidelitate suveranul, astfel încît nu merita aşa ceva. N-a vrut să audă nimic. Dacă accept titlul, voi pierde prietenia bunului meu Banco. Dacă refuz, îl supăr pe arhiduce. Şi am eu, oare, dreptul de-a nu mă supune unui ordin al lui? Aşa cum nu pot să nu-i dau ascultare atunci cînd mă trimite la război, nu pot să nu-l ascult şi cînd mă răsplăteşte. Ar fi ceva umilitor pentru el. Va trebui să-i explic lui Banco... în fine, baron de Glamiss nu-i decît un titlu, nu-i vorba de nici o avere, de vreme ce Duncan ia toate pămînturile

pentru coroană. Ca să fiu sincer, pe cît îmi doresc să-l văd pe Banco, pe atîta am nevoie de-un răstimp de singurătate, fiindcă situaţia mea nu-i deloc uşoară. Oare cum de au ştiut vrăjitoarele ce-o să se întîmple? Iar celelalte spuse se vor împlini, la rîndu-le? Mi se pare cu neputinţă. Tare aş vrea să cunosc logica profeţiilor lor. Cum ar explica ele înlănţuirea cauzelor şi efectelor care mă vor con-
39
duce la tron? Tare-aş vrea să ştiu ce-ar spune. Mă rog, asta numai ca să-mi bat joc de spusele lor.
Iese prin stingă. Ctteva clipe scena rămîne goală. Din stînga intră un vînător de fluturi, cu pălărie de pai pe cap, cu un costum de culoare deschisă şi cu plasa de fluturi în mînă. Poartă mustaţă neagră şi lornion. Fuge după unul, doi fluturi şi iese din scenă prin dreapta, alergînd după al treilea. Din dreapta intră Banco.
BANCO: Unde-or fi vrăjitoarele alea? Mi-au prezis moartea lui Glamiss, ceea ce s-a verificat: s-a întîmplat Mi-au prezis că voi fi deposedat de titlul de baron de Glamiss, care-mi revenea de drept Mi-au prezis că voi fi strămoşul unei linii de prinţi şi de regi. De unde-or şti asta? Oare se va întîmpla şi asta, aşa cum s-âu întîmplat toate celelalte? Tare aş vrea să cunosc logica profeţiilor lor. Cum ar explica ele înlănţuirea cauzelor şi efectelor care-mi vor conduce posteritatea către tron? Tare-aş vrea să ştiu ce ar spune. Mă rog, asta numai ca să-mi bat joc de spusele lor.
Iese prin stînga. Scena rămîne goală cîteva clipe. Macbett intră din stînga. Apare şi Prima Vrăjitoare, din dreapta, unde a stat ascunsă.
PRIMA VRĂJITOARE *(cu o voce groasă, către Macbett):* Macbett, ai vrut să mă vezi. *(Jocul de lumini permite apariţia vrăjitoarei: este îmbrăcată ca o vrăjitoare, are faţa acoperită şi o voce aspră. In mînă ţine un toiag. Are părul alb, murdar şi răvăşit.)* Bine te-am găsit, Macbett.
MACBETT: Aici erai, blestemato.
VRĂJITOAREA: Am venit la chemarea ta
MACBETT: Pe cîmpul de bătălie nu mi-a fost frică niciodată. Nu-mi e frică de nici un cavaler, de nici un as al curajului. Gloanţele au şuierat chiar pe lîngă urechile mele. Am trecut prin codri în flăcări. Din corabia-amiral care se scufunda am sărit în apa mării printre rechini şi am tăiat gîtlejul rechinilor înotînd şi nu mi-a fost frică. Dar cînd văd umbra femeii ăsteia, sau cînd îi aud glasul vorbindu-mi, mi se zburleşte părul. Ai zice că văzduhul se umple de miros de pucioasă, iar dacă pun mîna pe spadă e fiindcă-i mai degrabă o cruce şi nu o armă.
(Vrăjitoarei:) Ai ghicit că vreau să te văd.
Prima Vrăjitoare este urmată de A Doua, care îşi face apariţia pe replicile ce urmează. A Doua Vrăjitoare nu e prea departe de Prima, însă
40
există, oricum, o distanţă între ele. Astfel, A Doua se va mişca încetişor de la stînga spre dreapta pentru a ajunge în centrul luminat, îndărătul Primei Vrăjitoare. Apariţia Primei Vrăjitoare va fi ceva brusc, reflectorul fiind deodată fixat pe chipul ei. Cealaltă, înainte de a face paşii necesari pentru a ajunge alături de celelalte personaje, trebuie să apară progresiv, întîi capul, apoi umerii, restul corpului şi, în fine, toiagul. Umbra ei - supradimensionată graţie eclerajului. - se va proiecta uriaşă şi ameninţătoare pe întregul fundal.
PRIMA VRĂJITOARE *(lui Macbett):* Te-am auzit. Eu aud gîndurile oamenilor tot atît de bine precum le citesc. Ştiu şi ce gîndeşti acuma, aşa cum aud ce-ţi şopteşti singur în barbă. Ai vrea să cred că m-âi chemat numai ca să-ţi rîzi de spusele mele. Ţi-ai mărturisit ţie însuţi că ţi-e frică. Ei, haide, curaj, căpitane. Ce vrei de la mine?
MACBETT: Ştii tu mai bine decît mine ce vreau să-mi spui. După toate cele cîte mi-ai zis...
PRIMA VRĂJITOARE: Există lucruri pe care le ştiu, după cum există lucruri pe care nu le ştiu. Ştiinţa noastră-i limitată. însă citesc destul de limpede în tine, ca să-mi dau seama că ambiţia creşte înlăuntrul tău, în ciuda voinţei tale şi în ciuda tuturor explicaţiilor pe care ţi le dai - şi care sînt false. Sînt numai nişte măşti ale ambiţiei tale.
MACBETT: Eu nu doresc decît un singur lucru: să-mi slujesc suveranul.
PRIMA VRĂJITOARE: Asta-i o farsă pe care ţi-o joci singur.
MACBETT: Vrei să mă faci să cred că sînt un altul. N-ai să reuşeşti.
PRIMA VRĂJITOARE: Dacă nu i-ai fi fost folositor, suveranul tău te-ar fi ucis.
MACBETT: El e stăpîn pe viaţa mea
PRIMA VRĂJITOARE: Nu eşti decît un instrument pentru el. Doar ai văzut cît de iute i-a terminat pe Candor şi pe Glamiss prin mîinile tale.
MACBETT: A avut dreptate să facă aşa: au fost nişte răzvrătiţi.
PRIMA VRĂJITOARE: Şi a luat toate pămînturile lui Glamiss, ca şi jumătate din moşiile lui Candor.
MACBETT: Suveranului îi aparţine totul. Tot ce avem noi îi aparţine, în realitate, suveranului. El stăpîneşte peste toate.
PRIMA VRĂJITOARE: Iar servitorii lui îi ţin doar contabilitatea.
A DOUĂ VRĂJITOARE: Hi, hi, hi, hi!
MACBETT *(văzînâ-o pe A Doua Vrăjitoare):* De unde-a mai ieşit şi asta?
41
PRIMA VRĂJITOARE: El nici măcar nu ştie să ţină-n mînă o
secure. Nici măcar să dea cu coasa nu ştie. MACBETT: De unde ştii tu asta? PRIMA VRĂJITOARE: El ştie numai să-i trimită pe alţii la luptă,

dar el nu luptă niciodată. A DOUA VRĂJITOARE: Ar muri de frică. PRIMA VRĂJITOARE: El ştie numai să ia femeile altora. A DOUA VRĂJITOARE: Şi femeile fac parte din domeniul public, adică dintr-al prinţului?!? PRIMA VRĂJITOARE: El nu serveşte pe nimeni. Ştie numai să se facă servit. MACBETT: Nu am venit aici ca să ascult minciunile şi calomniile voastre. PRIMA VRĂJITOARE: Dacă altceva nu ştim, decît minciuni şi calomnii, atunci la ce-ai mai venit să mă cauţi? MACBETT: Asta mă întreb şi eu. Am greşit. PRIMA VRĂJITOARE: Pleacă, atunci, Macbett. A DOUA VRĂJITOARE: Dacă nu te interesează ce-ţi spunem... PRIMA VRĂJITOARE: Văd că eziţi, văd că rămîi pe Ioc. A DOUA VRĂJITOARE: Dacă-ţi convine... PRIMA VRĂJITOARE: Dacă aşa e mai uşor pentru tine... A DOUA VRĂJITOARE: Atunci o să plecăm noi. MACBETT: Nu, mai rămîneţi o clipă, voi, fiice ale Satanei. Vreau să ştiu mai mult. PRIMA VRĂJITOARE: Fii propriul tău stăpîn. în clipa de faţă, nu eşti. A DOUA VRĂJITOARE: Stăpînul tău aruncă la gunoi unealta care nu-i mai trebuie sau care-a ruginit Iar misiunea ta s-a încheiat PRIMA VRĂJITOARE: îşi dispreţuieşte slujitorii credincioşi. A DOUA VRĂJITOARE: îi consideră nişte laşi. PRIMA VRĂJITOARE: Sau nişte imbecili.
A DOUA VRĂJITOARE: îi respectă doar pe cei care-i opun rezistenţă. MACBETT: Dar îi şi înfruntă. Doar i-a înfrînt pe Glamiss şi Candor, răzvrătiţii.
PRIMA VRĂJITOARE: Macbett i-a înfrînt, nu el. A DOUA VRĂJITOARE: Glamiss şi Candor au fost slugile lui credincioase şi generalii săi, înaintea ta. PRIMA VRĂJITOARE: Nu suporta independenţa lor. A DOUA VRĂJITOARE: Le-a luat înapoi tot ce le-a dat. PRIMA VRĂJITOARE: Halal exemplu de dărnicie. A DOUA VRĂJITOARE: Glamiss şi Candor erau oameni mîndri.
PRIMA VRĂJITOARE: Şi nobili. Iar Duncan nu putea să suporte asta.
A DOUA VRĂJITOARE: Şi curajoşi. MACBETT: Eu nu voi fi un alt Glamiss. Şi nici un alt Candor. Nu există un alt Macbett pentru a-i învinge. PRIMA VRĂJITOARE: începi să înţelegi. A DOUA VRĂJITOARE: Hi, hi, hi, hi! PRIMA VRĂJITOARE: Dacă nu-ţi iei măsurile de prevedere, el va aştepta oricît va fi nevoie, după care-şi va găsi un alt Macbett. MACBETT: Onoarea mea a rămas neştirbită. M-am supus ordinelor suveranului meu. Este o lege divină. A DOUA VRĂJITOARE: Luptînd împotriva egalilor tăi, onoarea ta a fost pătată.
PRIMA VRĂJITOARE: însă moartea lor îţi va fi de folos. A DOUA VRĂJITOARE: El s-ar fi slujit de ei împotriva ta. PRIMA VRĂJITOARE: Nu mai există nici un obstacol între tine şi tron.
A DOUA VRĂJITOARE: îţi doreşti tronul, haide, mărturiseşte. MACBETT: Nu.
PRIMA VRĂJITOARE: Nu te mai ascunde. Eşti demn să guvernezi. A DOUA VRĂJITOARE: Eşti făcut pentru asta. Aşa-ţi este scris în stele. MACBETT: Mă împingeţi pe calea amăgirii şi a pierzaniei. Cine sînteţi voi? Care-i scopul vostru? Eram gata să vă cad în capcană, dar nu! înapoi, pieriţi!
Vrăjitoarele se îndepărtează.
PRIMA VRĂJITOARE: N-am vrut decît să-ţi deschidem ochii.
A DOUA VRĂJITOARE: Am venit să te ajutăm.
PRIMA VRĂJITOARE: Nu-ţi vrem decît binele.
A DOUA VRĂJITOARE: Şi să triumfe dreptatea.
PRIMA VRĂJITOARE: Să se întroneze adevărata dreptate.
MACBETT: Totul mi se pare din ce în ce mai ciudat
A DOUA VRĂJITOARE: Hi, hi, hi, hi!
MACBETT: îmi vreţi binele, într-adevăr? Chiar atît de mult vă pasă de dreptate? Tocmai voi, voi, pocitaniilor, urîţenia urîţeniilor şi culmea păcatelor lumii, voi, babelor cinice, tocmai voi v-aţi putea da viaţa pentru fericirea mea, nu-i aşa?!? Ha, ha, ha, ha!
A DOUA VRĂJITOARE: Ei bine, aşa, chiar aşa e, hi, hi, hi!
PRIMA VRĂJITOARE *(a cărei voce începe să se schimbe):* Fiindcă te iubim, Macbett.
42
43
A DOUA VRĂJITOARE: Fiindcă ea te iubeşte. *(1 se schimbă vocea:)* La fel de mult cît iubeşte ţara asta, dreptatea şi binele poporului.
PRIMA VRĂJITOARE *(cu glas melodios):* Ca să-i ajutăm pe cei săraci. Ca să fie odată pace în ţara aceasta care-a suferit atîta!

MACBETT: îmi pare cunoscut glasul acesta.
PRIMA VRĂJITOARE: Ne cunoşti, Macbett.
MACBETT *(scoate sabia):* Pentru ultima oară. vă poruncesc să-mi spuneţi cine sînteţi, sau vă tai capul.
A DOUA VRĂJITOARE: Nu va fi nevoie.
PRIMA VRĂJITOARE: O vei afla, Macbett.
A DOUA VRĂJITOARE: Pune sabia în teacă. *(Macbett se execută.)* Iar acuma, priveşte! Uită-te bine, Macbett, uită-te bine: des-chide-ţi ochii şi urechile!
A Doua Vrăjitoare se învîrte în jurul Primeia ca într-un ritual magic. Apoi se întoarce şi sare uşor de cîteva ori, după care salturile devin un dans tot mai plin de graţie, pe măsură ce vrăjitoarele îşi vor dezvălui noua întrupare. Către sfîrşitul scenei, dansul se va încetini.
A DOUA VRĂJITOARE *(învîrtindu-se în jurul Primeia):* Quis, 'quid, ubi... quibus auxiliis, cur, quomodo, quando. Felix qui potuit regni cognoscere causas. Fiat lux hic et nune et fiat voluntas tua. Ad augusta per angusta, ad augusta per angusta. *(A Doua Vrăjitoare ia toiagul Primei Vrăjitoare şi-l aruncă departe.)* Alter ego surge, alter ego surge.[1]
Prima Vrăjitoare se trezeşte de sub efectul farmecelor. în această scenă -care este una a metamorfozei - Prima Vrăjitoare stă în mijlocul scenei, în centrul spotului de reflector. A Doua Vrăjitoare se roteşte-n lumină atunci cînd trece prin faţa Primei Vrăjitoare şi prin zonele de întuneric, atunci cînd se află în spatele acesteia. Ceva mai departe, Macbett stă în umbră sau în penumbră. îl vedem cînd şi cînd tresărind, pe măsură ce se derulează vrăjitoria.
* (Lat) - Cine, ce, unde... cu ajutorul cui, pentru ce, cum, cînd... Fericit cel care poate cunoaşte cauzele puterii. Facă-se lumină aici şi acum şi facă-se voia ta. La cele măreţe prin cele căznite, la cele măreţe prin cele căznite. (...) Alter-ego, ridică-te, alter-ego, ridică-te (n. tr.)J
44
A Doua Vrăjitoare îşi foloseşte toiagul ca pe un baston de magie. De fiecare dată cînd o atinge cu bastonul pe Prima Vrăjitoare, aceasta suferă o schimbare. Toată scena vrăjitoriei se va desfăşura, fireşte, pe muzică. Pentru început cea mai nimerită ar fi o muzică sacadată.
A DOUA VRĂJITOARE *(acelaşi joc):* Ante, apud, ad, adversus...[1] *(O atinge cu toiagul pe Prima Vrăjitoare, iar aceasta lasă să-i cadă haina grea şi urîiă, sub care are, însă, o alta.)* Circum, circa, citra, cis...[2] *(O atinge din nou pe Prima Vrăjitoare, căreia îi cade şi a doua haină. Acum i se vede un fular împrejurul gîtului, care cade la rîndu-i.)* Contra, erga, extra, infra...[3] *(A Doua Vrăjitoare îşi îndreaptă trupul.)* Inter, intra, juxta, ob...[4] *(Trece dansînd prin faţa Primei Vrăjitoare, îi smulge ochelarii.)* Penes, pone, post et praeter...[5] *(îi smulge şalul, de sub care apare o rochie foarte frumoasă, plină de bijuterii şi pietre preţioase.)* Prope, propter, per, secundum...[6] *(Muzica e tot mai legată şi mai melodioasă. A Doua Vrăjitoare îi smulge celeilalte bărbia ascuţită - bărbie falsă, fireşte.)* Supra, versus, ultra, trans...[7] *(Prima Vrăjitoare intonează cîteva triluri. Este lumină suficientă pentru a vedea gura Primei Vrăjitoare cîntînd. Se opreşte din cîntat. A Doua, profitînd de faptul că trece rapid prin spatele celeilalte, aruncă toiagul.)* Video meliora, deteriora sequor.[8]
MACBETT *(în transă):* Video meliora, deteriora sequor.
A Doua Vrăjitoare se învîrte în jurul Primeia.
PRIMA VRĂJITOARE şi MACBETT *(împreună):* Video meliora,
deteriora sequor.
PRIMA şi A DOUA VRĂJITOARE: Video meliora, deteriora sequor/ PRIMA, A DOUA VRĂJITOARE împreună cu MACBETT: Video
meliora, deteriora sequor, Video meliora, deteriora sequor.
Video meliora, deteriora sequor.
* (Lat.) - înainte, după, spre, contra... (n. tr.)
^ (Lat.) - |mprejur, în jur de, înainte de, dincoace de... (a tr.) (Lat.) - împotriva, faţă de, în afara, înăuntrul... (n. tr.) (Lat) - între, înăuntrul, alături, din cauza... (n. tr.) (Lat.) - în posesia, în urma, după şi pe lîngă... (n. tr.) (Lat.) - Lîngă, aproape de, prin, după... (n. tr')' (Lat.) - Deasupra, către, peste, dincolo (n. Ir.) (Lat.) - Văd mai binele, caut mai răul (n. ti)
45
A Doua Vrăjitoare smulge restul măştii Primei Vrăjitoare - adică nasul ascuţit, şi basmaua care acoperea părul acesteia. Tot învîrtindu-se, îi pune în mină un sceptru, iar pe cap o coroană în jurul căreia proiectoarele trebuie să croiască un nimb luminos.
Trecînd prin spatele Primei Vrăjitoare, A Doua îi smulge acesteia ultimele vechi veşminte şi masca: apare în locul Primei Vrăjitoare, în toată splendoarea, lady Duncan. A Doua Vrăjitoare este Doamna de companie, frumoasă şi strălucitoare la rîndu-i.
MACBETT: Oh, Maiestatea voastră! *(Cade în genunchi. Dacă A Doua Vrăjitoare, adică Doamna de companie, nu poate să aşeze un scăunel în spatele lui lady Duncan, aceasta va face cîţiva paşi spre dreapta, unde se poate afla un taburet pe care va urca foarte încet, de-a-ndărătelea. Doamna de companie îi ţine trena, iar chipul îi este înconjurat pe mai departe de aură. Macbett se ridică şi se aruncă din nou la picioarele suveranei.)*
MACBETT: Oh, mirabile visu![1] Oh, doamnă!
Doamna de companie îi smulge brusc rochia şi lady Duncan apare într-un bikini strălucitor, purtînd pe spate o capă în negru şi roşu; într-o mînă ţine un sceptru, iar în cealaltă un pumnal.
DOAMNA DE COMPANIE *(arătînd spre lady Duncan):* In naturalibus[2].
MACBETT: Aş fi vrut să fiu sclavul dumneavoastră.

LADY DUNCAN *(lui Macbett, întinzîndu-i pumnalul):* Numai de tine depinde ca eu să fiu sclava ta. Vrei într-adevăr asta? Iată instrumentul necesar ambiţiei tale şi ascensiunii noastre. *(Cu glas de sirenă:)* Ia-l, dacă mă vrei cu adevărat, dacă mă vrei într-adevăr. Dar acţionează hotărît. Ajută-te singur şi iadul o să te ajute la rîndu-i. Priveşte cum creşte dorinţa înăuntrul tău, uită-te cum urcă în sîngele tău ambiţia ascunsă şi cum te arde flacăra ei. Cu pumnalul acesta îl vei ucide pe Duncan. îi vei lua locul, în dreapta mea. îţi voi fi iubită. Tu vei fi stăpînul meu. O picătură de sînge va rămîne de-a pururi pe-această lamă, ca să-ţi aduci aminte de izbînda de-acum şi să ai mereu curaj întru alte şi alte fapte de vitejie, pe care le vom face laolaltă, într-una şi aceeaşi glorie.
* (Lat.) - Oh, vedenie minunată! (n. tr.) 2 (LaL) - în adevărata înfăţişare (n. tr.).
46
Lady Duncan îl ridică pe Macbett.
MACBETT: Doamnă... Sire... adică, mai degrabă, sirena mea...
LADY DUNCAN: încă eziţi, Macbett?
DOAMNA DE COMPANIE *(către lady Duncan):* Ajutaţi-l să se hotărască! *(Lui Macbett:)* Hotărîţi-vă!
MACBETT: Doamnă, nu ştiu ce scrupule mă-mpiedică... Oare avem noi voie să...
LADY DUNCAN: Ştiu că eşti viteaz. Chiar şi cei mai viteji trec uneori prin momente de slăbiciune şi laşitate. Dar mai ales ei suferă de vinovăţie. Culpabilitatea este o boală mortală. Vin-decă-te de ea Niciodată nu ţi-a fost teamă să ucizi atunci cînd ţi s-a ordonat s-o faci. Acuma, frica te-ar putea copleşi. Des-carcă-te asupra mea Eu îţi pot da siguranţa că nu te va învinge nimeni, nici bărbat, nici femeie. Nu vei fi învins decît atunci cînd pădurea se va face armată şi va porni contra ta
DOAMNA DE COMPANIE: Ceea ce, practic, este imposibil. *(Lui Macbett:)* Spuneţi că vrem să salvăm patria. Voi doi veţi construi o societate mai bună, o lume nouă şi fericită.
Scena se întunecă încetul cu încetul. Macbett cade la picioarele lui lady Duncan. Nu se mai vede decît lady Duncan, în nuditatea-i strălucitoare. Se aude vocea Doamnei de companie spunînd:
DOAMNA DE COMPANIE: Omnia vincit amor.[1]
Scena se cufundă în beznă.
O sală la palat. Un Ofiţer şi Banco.
OFIŢERUL: Alteţa sa e obosit. Alteţa sa nu poate să vă primească.
BANCO: Monseniorul cunoaşte scopul prezenţei mele?
OFIŢERUL: I-am explicat totul. Zice că hotărîrea-i hotărîre. I-a dat lui Macbett titlul de baron de Glamiss. Nu i-l mai poate retrage. Alteţa sa are cuvînt.
* Lat. - Iubirea le învinge pe toate (n. tr.),
47
BANCO: în sfîrşit, orişicît...
OFIŢERUL: Asta este.
BANCO: Ştie că Glamiss a murit? Ştie că s-a înecat?
OFIŢERUL: I-am spus. Era deja la curent, de altfel. Aflase de la
lady Duncan, care ştia de la Doamna de companie. BANCO: Atunci nu mai are nimic care să-l reţină. Trebuie să-mi
dea răsplata promisă. Titlul de baron sau moşiile, dacă nu
cumva şi una şi alta. OFIŢERUL: Şi eu ce pot să fac? în ce mă priveşte, eu nu pot
nimic în afacerea asta. BANCO *(se înfierbîntă şi strigă):* Dar aşa ceva nu este cu putinţă!
Nu poate să-mi facă una ca asta mie!
Din dreapta intră Duncan.
DUNCAN *(lui Banco):* Ce-i cu tot zgomotul ăsta?
BANCO: Monseniore...
DUNCAN: Nu-mi place să fiu deranjat. Ce mai vrei?
BANCO: Nu mi-aţi spus că, o dată Glamiss prins, mort sau viu,
îmi voi primi răsplata?
DUNCAN: Unde-i Glamiss, mort sau viu? Nu-l văd nicăieri. BANCO: Dar ştiţi bine că s-a înecat. DUNCAN: N-am nici o dovadă. Zvonuri. Adu-mi corpul. BANCO: Corpul umflat de apă a luat-o-n jos, pe firul apei. Al rîului. Iar apele rîului s-au unit cu apele fluviului. Iar fluviul
s-a vărsat în mare.
DUNCAN: Du-te să-l cauţi. Ia o barcă. BANCO: L-au mîncat rechinii.
DUNCAN: Ia-ţi un cuţit mare şi du-te să spinteci burta rechinului. BANCO: Dar n-a fost mîncat de un singur rechin. DUNCAN: Caută în burţile mai multor rechini. BANCO: Mi-am riscat viaţa ca să vă apăr de răzvrătiţi. DUNCAN: Dar nu ţi-ai pierdut-o. BANCO: V-am măcelărit duşmanii. DUNCAN: Plăcerea a. fost de partea ta BANCO: Mă puteam lipsi de plăcerea asta. DUNCAN: Dar nu te-ai lipsit. BANCO: Monseniore, bine... păi. zău aşa... DUNCAN: Nu văd nimic, nu vreau să văd nimica, nu-l văd pe
Glamiss, nu văd nici un „corpus delicti". BANCO: Moartea lui Glamiss e ceva de notorietate publica Şi
i-aţi dat titlul lui Macbett DUNCAN: îmi ceri cumva socoteală?
48

BANCO: E ceva nedrept.
DUNCAN: *Eu* judec ce e bine şi ce nu. Vom găsi alţi baroni să-i deposedăm de titlu şi pămînturi. Va fi mereu ceva pus deoparte pentru tine.
BANCO: Monseniore, nu pot să vă mai cred. DUNCAN: Cum îţi permiţi să mă insulţi? BANCO: Ei, bine aşa ceva este... aşa ceva... DUNCAN *(Ofiţerului):* Condu-l pe domnul la ieşire.
Ofiţerul dă să se arunce pe Banco, spunînd agresiv:
OFIŢERUL: Iji'afar'!
DUNCAN *(Ofiţerului):* Nu-l îmbrînci. Banco este prietenul nostru.
Astăzi este un pic nervos. O să-i treacă. O să vină şi norocul
lui. '
BANCO *(iese spunînd):* Asta nu se mai poate! Aşa ceva...
DUNCAN *(Ofiţerului):* Nu ştiu ce m-a apucat. Trebuia să-l fac baron. Numai că el voia şi averea. Or, averea revine de drept Coroanei. Mă rog, asta e. Dar dacă devine periculos va trebui să fim atenţi. Foarte atenţi.
OFIŢERUL *(punînd mîna pe garda spadei):* Am înţeles, Monseniore.
DUNCAN: Nu, nu, nu, nu chiar aşa de repede. Nu chiar acuma Mai tîrziu. Numai dacă devine periculos... Vrei dumneata jumătate din domeniile sale şi titlul lui?
OFIŢERUL *(energic):* Da, Monseniore. La ordinele Voastre, Monseniore.
DUNCAN: Şi tu eşti un micuţ ambiţios, nu-i aşa? Nu-i aşa că ai vrea şi tu să-i iau titlul lui Macbett, şi toată averea, ca să-ţi dau măcar o parte?
OFIŢERUL *(la fel):* Da, Monseniore. La ordinele Voastre, Monseniore.
DUNCAN: Şi Macbett devine primejdios, foarte primejdios. Poate că visează să se aşeze pe tron, în locul meu! Trebuie să fim foarte atenţi cu oamenii aceştia Nişte gangsteri, ascultă-mă pe mine. Toţi sînt nişte gangsteri. Nu le stă gîndul decît la bani, la lux şi la putere. Nu m-ar mira ca Macbett să-mi rîvnească şi nevasta. Ca să nu mai pun la socoteală curtezanele. *(Ofiţerului:)* Visezi şi tu la nevasta mea?
OFIŢERUL: Oh, nu, Monseniore!
DUNCAN: Nu-ţi place?
OFIŢERUL: E foarte frumoasă, Monseniore. Dar înainte de toate onoarea dumneavoastră.
49
DUNCAN: Aşa, eşti un om cinstit. îţi mulţumesc. Şi te voi răsplăti.
OFIŢERUL: La ordinele dumneavoastră, Monseniore.
DUNCAN: Sînt înconjurat numai de duşmani lacomi şi prieteni primejdioşi. Nimeni nu e dezinteresat. Ar trebui ca toţi să se mulţumească numai cu prosperitatea regatului şi cu fericirea persoanei mele. Nu au nici un ideal. Nici un ideal adevărat *(Ofiţerului:)* Dar vom şti să ne apărăm.
Muzici de fanfară. Melodii vechi.
O sală din palatul arhiducelui. Cîteva elemente, scaune, o tapiserie în fundal, vor fi suficiente pentru schimbarea decorului în maximum treizeci de secunde.
Din dreapta intră Duncan, pe fond muzical, foarte agitat, urmat - destul de greu - de lady Duncan.
Duncan se opreşte brusc în mijlocul scenei şi se întoarce spre lady Duncan.
DUNCAN: Nu, doamnă, aşa ceva nu voi îngădui.
LADY DUNCAN: Cu atît mai rău pentru dumneata.
DUNCAN: Dacă-ţi spun că aşa ceva n-am să îngădui!
LADY DUNCAN: Şi, mă rog, pentru ce, pentru ce?
DUNCAN: Dă-mi voie să ţi-o spun făţiş, cu francheţea mea dintot-
deauna.
LADY DUNCAN: Făţiş sau nefăţiş, tot aia e. DUNCAN: E cumva treaba mea?
LADY DUNCAN: Dumneata mi-ai spus, să nu mă contrazici. DUNCAN: îţi spun dacă vreau. Poate. LADY DUNCAN: Iar eu ce să fac? Eu ce să zic? DUNCAN: Ce-ţi va trece prin cap. LADY DUNCAN: Eu nu spun aşa, toate lucrurile care-mi trec prin
cap. DUNCAN: Dar de unde iei lucrurile pe care le spui, dacă nu-ţi trec
prin cap?
LADY DUNCAN: Azi spui un lucru, mîine altul, poimîine altul. DUNCAN: Inutil să te plimbi pe lună plină!
LADY DUNCAN: Rochiile mele nu sînt făcute pentru aşa ceva. DUNCAN: Adevărul nu se află în punctele de vedere contrare. LADY DUNCAN: Ţi-ai dat foc la valiză cu mînă ta. DUNCAN: Mai bine ia seama la ce faci şi ce spui! LADY DUNCAN: Unde mai găseşti un aşa talmeş-balmeş?
50
DUNCAN: Doamnă, doamnă, doamnă!
LADY DUNCAN: încăpăţînat mai eşti! Toţi bărbaţii sînt nişte egoişti!
DUNCAN: Să ne întoarcem la ce discutam.

LADY DUNCAN: Ai dreptate să te superi, şi eu m-am supărat, dar ce era mai urgent s-a făcut. Te crezi mult mai mirobolant decît vecinii, aşa că nu ai nici o ieşire. Iar asta - din greşeala ta.
DUNCAN: Doamnă, să lăsăm la o parte cuvintele mari. Ca şi cuvintele mici, de altfel. Cine rîde la urmă rîde mai bine.
LADY DUNCAN: Ah. da, vai de mine, obsesiile dumitale, ideile dumitale fixe...
DUNCAN: S-o lăsăm aşa.
LADY DUNCAN: Domnule, n-ai vrea să fii atît de amabil şi să...
DUNCAN: Iar o luăm de la capăt.
LADY DUNCAN: Oricîte ouă pui, tot omletă se cheamă că este.
DUNCAN: O să vezi dumneata!
LADY DUNCAN: Mă ameninţi?
DUNCAN: M-am săturat de cicăleala ta.
LADY DUNCAN: Uite-l că iar mă ameninţă...
DUNCAN: O să vezi ce va să zică aia incurabil!
LADY DUNCAN: Mă ameninţă pe mai departe.
DUNCAN: Nu pot să accept în ruptul capului, şi vei vedea cu ochii tăi dacă lucrurile se vor petrece ca pînă acum. O să auzi ce-i spun spaniolului şi cum o să-i scot pe nas chestiunea.
Duncan iese, urmat de lady Duncan, care spune:
LADY DUNCAN: O să iau eu hăţurile-n mînă. Duncan. Cînd *6* să-ţi dai seama va fi prea tîrziu.
Duncan a ieşit prin stînga, la fel de agitat ca la venire, iar lady Duncan,
care-l urmează, a rostit ultima replică aproape fugind.
Scena precedentă trebuie jucată ca o ceartă violentă.
Din dreapta, intră Macbett şi Banco. Macbett are un aer îngrijorat şi
grav.
MACBETT: Nu, îţi vorbesc deschis. Am crezut întotdeauna că lady Duncan este o femeie frivolă. M-am înşelat. Este capabilă de pasiuni adînci. Este o femeie activă, energică. E-adevărat ce-ţi spun. E înţeleaptă ca un filosof, are vederi largi privind viitorul omenirii, şi asta fără să cadă în irealism utopic. .
51
BANCO: Se poate. Te cred. Oamenii se dezvăluie cu încetul. însă o dată ce şi-au deschis inima în faţa ta...
(Arată spre centura lui Macbett:) Frumos pumnal!
MACBETT: Ea mi l-a dăruit. în orice caz, sînt fericit că te-am văzut, E-atîta vreme de cînd fugim unul după celălalt. Cum se-nvîrte cîinele după propria-i coadă, sau dracul după umbra lui.
BANCO: Bine zis.
MACBETT: Nu prea e fericită-n căsnicie. Duncan e dur, o maltratează. Asta o doare foarte mult. Ea e aşa delicată! Şi-apoi, el e un tip ursuz, niciodată nu-i convine nimic. Or, lady Duncan e ca o copilă, îi place să se joace, să se distreze, să facă drăcovenii... Spun toate astea nu ca să mă amestec unde nu-mi fierbe oala.
BANCO: Bineînţeles.
MACBETT: Departe de mine ideea de a-mi calomnia suveranul sau de a-l vorbi de rău.
BANCO: Vezi bine că nu.
MACBETT: Arhiducele este un om bun şi foarte loial. Şi... generos. Ştii cît sîiit de ataşat persoanei sale.
BANCO: Mie-mi spui?
MACBETT: într-un cuvînt, este monarhul desăvîrşit.
BANCO: Aproape desăvîrşit.
MACBETT: Desigur, în măsura în care e posibilă perfecţiunea pe lumea asta. O perfecţiune nu exclude existenţa cîtorva imperfecţiuni.
BANCO: O perfecţiune imperfectă, rămîne, orice s-ar zice, o perfecţiune.
MACBETT: Eu, personal, n^am nimic să-i reproşez. Dar nu de persoana mea este vorba, ci de scumpa noastră ţară. Da, este un suveran bun. Ar trebui să-şi plece mai des urechea la sfaturile sfetnicilor dezinteresaţi, cum eşti dumneata, de pildă.
BANCO: Sau dumneata.
MACBETT: Ca noi doi.
BANCO: Absolut.
MACBETT: Este puţin absolut.
BANCO: Foarte absolut.
MACBETT: Este un monarh absolut, iar în vremea noastră absolutismul nu e întotdeauna cel mai nimerit sistem de guvernare. Ceea ce. de altminteri, crede şi lady Duncan, care este o fiinţă deopotrivă copilăroasă şi înţeleaptă. E greu să ai două însuşiri atît de diferite, însă fiinţa ei reuşeşte să le armonizeze.
BANCO: Lucru rar.
52
MACBETT: Ea ar putea să-l sfătuiască, să-i dea sfaturi interesante, să-l facă să înţeleagă anumite... anumite principii de guvernare, şi asta într-o manieră dezinteresată. De altfel, dezinteresaţi sîntem şi noi.

BANCO: Trebuie să trăim cu toţii, să ne cîştigăm pîinea de toate zilele. *fi*
MACBETT: Asta Duncan o înţelege foarte bine.
BANCO: E foarte înţelegător cu dumneata, *mon cher.* Te-a copleşit cu onoruri.
MACBETT: Eu n-am cerut nimic. M-a plătit, m-a plătit bine, m-a plătit mai mult sau mai puţin bine, nu mi-a plătit prea rău serviciile pe care i le-am făcut, pe care eram obligat să i le fac, de vreme ce este seniorul nostru.
BANCO: Dar pe mine nu m-a plătit deloc. O ştii prea bine. A luat el moşiile şi ţi-a dat dumitale titlul de baron de Glamiss.
MACBETT: Ştiu la ce faci aluzie. Şi pe mine m-a mirat asta din partea lui Duncan. De fapt. nu mă miră prea mult, mă miră puţin. Are uneori momente dintr-astea, de distracţie. în orice caz, eu n-am tras nici o sfoară, te asigur.
BANCO: Asta-i adevărat, recunosc. Nu e greşeala ta.
MACBETT: Nu-i greşeala mea. Ascultă: poate că am putea face ceva pentru tine. Am putea să... Adică lady Duncan şi cu mine l-am putea sfătui... să te ia sfetnic, de exemplu.
BANCO: Lady Duncan ştie?
MACBETT: Se gîndeşte mult la dumneata şi regretă momentul de distracţie al arhiducelui. Ea ar vrea să compenseze gestul şi să te recompenseze. Pot să-ţi spun că deja ţi-a pledat cauza pe lîngă Alteţa Sa Eu i-am sugerat-o. Dar se gîndise şi ea la asta. Am intervenit amîndoi.
BANCO: Dar dacă încercarea a fost în zadar, la ce bun să încercaţi din nou?
MACBETT: Vom folosi alte argumente. Ceva mai concrete. Poate că aşa va înţelege. Dacă nu şi nu... vom mai încerca o dată. Cu argumente şi mai puternice.
BANCO: Duncan e încăpăţînat.
MACBETT: Foarte încăpăţînat. încăpăţînat... *(Priveşte în dreapta si în stingă:)* Ca un măgar. Dar toate încăpăţînările pot fi învinse. La nevoie, cu forţa.
BANCO: Da, cu forţa.
MACBETT: Bineînţeles, mi-a dat pămînturi. Dar şi-a păstrat dreptul de a vîna pe pămînturile mele. Cică din raţiuni de stat
BANCO: S-o creadă el.
MACBETT: Statul este el.
53
BANCO: De pe moşiile mele. la care n-a adăugat nici o palmă de pămînt, îmi ia zece mii de găini anual, cu tot cu ouăle.
MACBETT: Inacceptabil.
BANCO: M-am luptat pentru el, cum bine ştii. în fruntea propriei mele armate, pe care acuma vrea s-o integreze armatei lui. Adică la o adică i-ar putea trimite împotriva mea pe propriii mei oameni.
MACBETT: Ca şi împotriva mea.
BANCO: Aşa ceva nu s-a mai pomenit.
MACBETT: Niciodată, din moşi-strămoşii mei...
BANCO: Ca şi din ai mei...
MACBETT: Cu toţi cei care forfotesc şi şobolănesc împrejurul lui.
BANCO: Şi care se îngraşă din sudoarea frunţilor noastre.
MACBETT: Şi cu grăsimea găinilor noastre.
BANCO: Şi din a mieilor noştri.
MACBETT: Şi-a porcilor noştri.
BANCO: Porcul!
MACBETT: Cu pîinea noastră.
BANCO: Din sîngele pe care l-am vărsat pentru el...
MACBETT: Şi toate primejdiile în care tot el ne bagă...
BANCO: Zece mii de găini, zece mii de cai, zece mii de flăcăi... Ce face cu toate astea? Că n-o mînca el totul. Ce rămîne putrezeşte.
MACBETT: Şi zece mii de fete.
BANCO: Cu care ştim bine ce face.
MACBETT: Tot ce are - nouă ne datorează.
BANCO: Ba încă şi mai mult.
MACBETT: Ca să nu mai pomenim de restul.
BANCO: Onoarea mea...
MACBETT: Gloria mea...
BANCO: Drepturile mele strămoşeşti...
MACBETT: Averea mea...
BANCO: Dreptul nostru de a ne înmulţi averile.
MACBETT: Autonomia.

BANCO: Să fiu unicul stăpîn la mine acasă.
MACBETT: Trebuie să-l expulzăm.
BANCO: Să-l expulzăm de pretutindeni. Jos Duncan!
MACBETT: Jos Duncan!
BANCO: Să dăm cu el de pămînt!
MACBETT: Tocmai asta voiam să-ţi propun... Vom împărţi între noi principatul. Fiecare va avea partea lui. Eu voi lua tronul. Voi fi suveranul dumitale, iar tu vei fi vizirul meu.
BANCO: Primul după dumneata.
54
MACBETT: Al treilea. Fiindcă nu ne va fi prea uşor să facem ce trebuie făcut. Ne va trebui un ajutor. O a treia persoană în complot: lady Duncan.
BANCO: Păi... păi, da... ce chestie! Bine, înţeleg! Din fericire.
MACBETT: Fără ea nu se poate,
Din fund, apare lady Duncan.
BANCO: Doamnă!... Ce surpriză! MACBETT *(lui Banco):* Logodnica mea!
BANCO: Viitoarea lady Macbett? Ca să vezi minune... *(Către unul şi celălalt:)* Felicitările mele. *(îi sărută mîna lui lady Duncan.)* LADY DUNCAN: Pe viaţă şi pe moarte!
Ies toţi trei. Scoate fiecare cîte un pumnal, ridică braţele si încrucişează vîrfurile armelor.
ÎMPREUNĂ: Jurăm să-l ucidem pe tiran!
MACBETT: Uzurpatorul.
BANCO: Jos dictatorul!
LADY DUNCAN: Despotul.
MACBETT: E un păgîn.
BANCO: Un căpcăun.
LADY DUNCAN: Un măgar.
MACBETT: O gîscă.
BANCO: Un păduche.
LADY DUNCAN: Jurăm să-l exterminăm.
TOŢI TREI *(în cor):* Jurăm să-l exterminăm.
Sunete de fanfară. Cei trei conspiratori ies repede prin stingă.
Din dreapta, apare arhiducele. Cel puţin în prima parte a scenei care
urmează, Duncan trebuie să fie maiestuos.
Din fund, vine Ofiţerul.
OFIŢERUL: Monseniore, ca în fiecare primă zi a lunii, azi e ziua în care scrofuloşii, buboşii, ftizicii şi istericii vin să-i vindecaţi cu darul şi harul pe care vi l-a dat Dumnezeu.
Prin dreapta intră un călugăr.
CĂLUGĂRUL *(înclinîndu-se):* Ziua bună. Monseniore. DUNCAN: Ziua bună, frate. CĂLUGĂRUL : Domnul fie cu tine.
55
DUNCAN: Domnul fie cu tine.
CĂLUGĂRUL: Dumnezeu să te aibă în pază. *Face semnul bine-cuvtntării asupra arhiducelui, care se înclină. Ofiţerul, care duce mantia de purpură, coroana si sceptrul regal, se îndreaptă către Călugăr. Călugărul ia coroana din mîna Ofiţerului, după ce a făcut asupra ei semnul binecuvîntării. Se îndreaptă spre Duncan - care îngenunchează - şi îi pune coroana pe creştet.* In numele Dumnezeului nostru atotputernic, te confirm în puterile tale suverane. DUNCAN: Fie ca Domnul Dumnezeul nostru să mă facă demn de puterea aceasta.
Ofiţerul îi înmînează Călugărului mantia, iar acesta o pune pe umerii lui Duncan.
CĂLUGĂRUL: Fie ca Dumnezeu să te acopere cu pavăza lui şi ca nimic să nu te atingă atîta vreme cît eşti sub mantia aceasta.
Din dreapta intră un servitor cu vasul pentru comuniune. I-l înmînează Călugărului, care-i oferă ostia lui Duncan.
DUNCAN: Domine non sum dignus[1]. CĂLUGĂRUL: Corpus Christi[2]. DUNCAN: Amen[3].
Călugărul îi înapoiază vasul servitorului. Ofiţerul pune sceptrul în mîna Călugărului.
CĂLUGĂRUL: Reînnoiesc darul de vindecător pe care Dumnezeu ţi-l transmite prin mine, nedemnul său servitor. Fie ca Dumnezeul nostru să ne vindece sufletele precum ne vindecă bolile trupului. Fie să ne vindece de gelozie, de orgoliu, de desfrîu, de nesănătoasa poftă de putere şi să ne deschidă ochii în faţa deşertăciunii bunurilor lumeşti.
DUNCAN: Ascultă-ne ruga, Doamne.
OFIŢERUL *(îngenunchind):* Ascultă-ne, Doamne.
CĂLUGĂRUL: Doamne, ascultă ruga noastră. Fie ca ura şi mînia să se risipească precum fumul la suflarea vîntului şi ca ordinea umană să răstoarne ordinea naturală, unde sălăşluiesc
1 (Lat.) - Nu sînt vrednic, Doamne (n. tr.).
2 (Lat.) - Trupul lui Cristos (n. tr.).

[3] (Lat.) -Amin (n. tr.).

56

suferinţa şi spiritul de distrugere. Fie ca iubirea şi pacea să se
elibereze din lanţurile lor şi ca forţele răului să fie înlănţuite.
Fie ca bucuria să umple lumina soarelui, fie ca lumina să ne
inunde şi să ne învăluim întru ea. Aşa să fie! DUNCAN şi OFIŢERUL: Aşa să fie ! CĂLUGĂRUL *(lui Duncan):* Iată sceptrul tău, pe care îl binecu-
vîntez, şi cu care eşti hărăzit să-i vindeci pe bolnavi.

Duncan se ridică, urmat de Ofiţer, în timp ce Călugărul îngenunchează în faţa lui Duncan, care urcă treptele tronului si se aşază. Ofiţerul rămîne drept, în stînga tronului pe care stă Duncan. Scena trebuie jucată cu gravitate.

DUNCAN: Să intre bolnavii.

Călugărul se ridică la rîndu-i şi se aşază în dreapta lui Duncan.
Apare Primul Bolnav, prin fund, stînga. Poartă mantie, iar pe cap o
glugă. 1 se zăreşte chipul - o mască hidoasă, ca de lepros.

DUNCAN *(Primului Bolnav):* Apropie-te de mine. Haide, apropie-te, nu-ţi fie teamă.

Bolnavul se apropie şi îngenunchează pe una dintre treptele de jos ale tronului. Stă cu spatele la public.

PRIMUL BOLNAV: Domnul fie cu tine, Monseniore. Vin de departe. Ţara mea e dincolo de oceane. După ea vine continentul, apoi trebuie traversate şapte ţări, după care vine din nou o mare, iar apoi vin munţii. Eu stau la poalele celuilalt versant, în valea întunecoasă şi umedă. Umezeala mi-a mîncat oasele, sînt plin de? gîlci, bube şi puroaie. Corpul meu este o rană vie. Şi pute. Copiii şi nevasta m-au alungat din casă. Salvează-mă, Doamne, Vindecă-mă.

DUNCAN: Am să te vindec. Crede-mă. Nădăjduieşte. *(Atinge cu sceptrul capul bolnavului:)* Prin graţia Dumnezeului nostru, prin puterea cu care m-a hărăzit în ziua aceasta, te absolv de crima pe care ai comis-o şi care ţi-a pîngărit sufletul şi trupul. Fie ca sufletul să-ţi fie curat ca apa limpede şi precum cerul în ziua dintîi de la facerea lumii.

Primul Bolnav se ridică şi se întoarce cu faţa spre public, lăsînd să-i cadă toiagul şi ridicînd braţele către cer. Chipul său e surîzător şi proas-Păt. Omul dă un strigăt de bucurie şi iese fugind prin dreapta. Intră Al Doilea Bolnav: el intră din dreapta şi se apropie de tron.

57

DUNCAN: Ce rău te apasă?

AL DOILEA BOLNAV: Monseniore, eu nu pot trăi şi nu pot să mor. Nu pot să stau în capul oaselor, nu pot să stau culcat, nici în picioare, nu mă pot mişca şi nici să alerg. Am arsuri şi mîncărimi din creştet pînă în tălpi. Nu pot să sufăr nici casa şi nici strada. Universul e pentru mine o închisoare, o ocnă. îmi face rău cînd mă uit la oameni, nu pot să sufăr lumina, nu pot suporta întunericul, mi-e groază de oameni şi mi-e frică de singurătate. îmi întorc privirile de la copaci şi turme, de la cîini şi de la iarbă, de la stele şi pietre. Nici o clipă nu sînt fericit. Aş vrea să pot să plîng, Monseniore. Şi aş vrea să cunosc fericirea.

Spunînd acestea, s-a apropiat de tron, pe treptele căruia a început să

DUNCAN: Uită că exişti. Aminteşte-ţi că eşti. *(Linişte. După mişcările umerilor, se vede din spate că bolnavului îi este cu neputinţă să urmeze sfatul.)* îţi poruncesc. Dă-mi ascultare! *(Pînă acum crispat, bolnavul dă semne - din mişcările umerilor şi ale spatelui - că se linişteşte. încet, încet, se ridică, întinde, braţele în lături, se întoarce către public, iar chipul i se destinde şi i se luminează vizibil. Apoi bolnavul pleacă spre stînga, în pas uşor, dansînd parcă.)* OFIŢERUL: Următorul!

Apare al treilea bolnav, ce se apropie de suveran şi e vindecat în aceeaşi manieră. Totul începe să se deruleze tot ***mai*** *repede: al patrulea, al cincilea, al şaselea..., al zecelea, al unsprezecelea bolnav intră prin dreapta, ies prin stînga, ieşind prin fund la dreapta, intrînd prin fund la dreapta, ieşind prin stînga, toţi după ce au fost atinşi de Duncan <.: sceptrul. Fiecare sosire a bolnavilor e precedată de anunţul: „ Următorul!" făcut de Ofiţer. Unii bolnavi pot veni în cîrje ori în scaune cu rotile, însoţiţi sau singuri.*

Cele indicate mai sus trebuie însoţite, de la jumătate încolo, de mişcări bine reglate, susţinute de o muzică din ce în ce mai ritmată. în acest timp, Călugărul se lasă să cadă progresiv, pînă ajunge în genunchi, apoi întins pe jos. După al unsprezecelea bolnav, mişcarea încetineşte, iar muzica se îndepărtează. Intră penultimul şi ultimul bolnav, unul prin

58

stînga, celălalt prin dreapta. Amîndoi poartă pelerine şi glugi care le ascund chipurile. Ofiţerul care repetă: „Următorul!" nu îl vede pe ultimul bolnav, care soseşte pe la spatele lui. Brusc, muzica încetează, moment în care Călugărul îşi dă gluga jos şi se vede chipul lui Banco. Banco ţine un pumnal în mînă.

DUNCAN *{lui Banco):* Tu? *(în acest moment apare lady Duncan, care-i înfige Ofiţerului cuţitul în spate. Duncan către lady* ***Duncan):*** **Tu, doamnă?** *(Penultimul cerşetor - sau Macbett -scoate pumnalul.)* **Criminalilor!**

BANCO *(lui Duncan):* Criminalule!

MACBETT *(lui Duncan):* Criminalule!

LADY DUNCAN ***(lui*** *Duncan):* Criminalule! •

Duncan scapă din mîinile lui Banco, se loveşte în drum de Macbett, dă să fugă prin stînga, dar acolo îi barează drumul lady Duncan, cu braţele întinse; într-o mînă strînge pumnalul.

LADY DUNCAN *(lui Duncan):* Criminalule!

DUNCAN *(către lady Duncan):* **Criminalo**! *(Aleargă spre stînga*

şi dă de Macbett.) MACBETT: Criminalule! DUNCAN: **Criminalule!** *(Fuge către dreapta, unde se loveşte de Banco.)*
BANCO *(lui Duncan):* Criminalule! DUNCAN *(lui Banco):* Criminalule!
Duncan se trage înapoi în direcţia tronului; cei trei îl înconjoară şi strîng cercul.
DUNCAN *(celor trei):* Criminalilor! CEI TREI *(lui Duncan):* Criminalule! ■
Cînd Duncan ajunge lingă cea dintîi treaptă către tron, lady Duncan îi smulge mantia. Duncan urcă treptele cu spatele spre tron, acoperindu-şi trupul în disperare cu mîinile, fiindcă i se pare că, fără mantie, e gol şi neputincios. Nu apucă să urce decît cîteva trepte, fiindcă îl ajung ceilalţi, scapă sceptrul din mînă, îi cade coroana de pe cap, iar Macbett îl trage în jos şi îl rostogoleşte.
DUNCAN: Criminalilor!
Se rostogoleşte pe jos. Strigînd, Banco îi dă prima lovitură de pumnal.
59
BANCO: Criminalule!
MACBETT *(îi dă a doua lovitură de pumnal, strigînd):* Criminalule! LADY DUNCAN *(lovindu-lpentru a treia oară):* Criminalule!
Cei trei se ridică, rămînînd împrejurul lui Duncan.
DUNCAN: Criminalilor! *(Ceva mai,încet:)* Criminalilor! *(Foarte încet:)* Criminalilor!
Ceilalţi trei se îndepărtează. Lady Duncan rămîne lîngă trupul lui Duncan şi îl contemplă.
LADY DUNCAN: Oricum, era bărbatul meu. Mort, seamănă cu tata Nu l-am iubit pe tata
Se face întuneric.
O sală în palat. De departe, se aude mulţimea strigînd: „Trăiască Macbett! Trăiască mireasa! Trăiască Macbett! Trăiască mireasa!" Intră din fund, dintr-o parte un servitor, din cealaltă un altul, care se întîlnesc în centrul scenei, la rampă. Servitorii pot fi doi bărbaţi, o femeie şi un bărbat sau, eventual, două femei.
SERVITORII *(privindu-se):* Uite-i!
Se ascund înfundai, în timp ce din stînga apare Văduva lui Duncan, care de acum înainte va fi lady Macbett. E urmată de Macbett, Nu au încă atributele suveranilor.
Strigătele de ura se aud tot mai tare, ca şi uralele mulţimii de: „Trăiască Macbett şi soţia lui". Amîndoi se îndreaptă către ieşirea din stînga scenei.
MACBETT: Doamnă...
VĂDUVA LUI DUNCAN: îţi mulţumesc că m-ai însoţit pînă la camera mea. Am să mă odihnesc. După atîta muncă şi oboseală...
MACBETT: Odihneşte-te, doamnă, o meriţi din plin. Vin să te iau, mîine dimineaţă la zece, la ceremonia nunţii. întronarea se va face la prînz. După-amiază, la cinci, va II masa, nunta adevărată. Nunta noastră.
VĂDUVA LUI DUNCAN *(dîndu-i lui Macbett rnîna să i-o sărute):* Pe mîine, Macbett.
60

Iese. Macbett traversează scena, ca să iasă prin dreapta. Se aud alte urale. Cei doi servitori au reapărut şi vin din nou în centrul scenei, la rampă.
PRIMUL SERVITOR: E totul gata pentru ceremonie şi pentru banchet.
AL DOILEA SERVITOR: Se va bea vin italienesc şi vin de Samos.
PRIMUL SERVITOR: Oamenii nu mai pridideşc să care zecile de sticle de bere.
AL DOILEA SERVITOR: Şi de gin.
PRIMUL SERVITOR: Şi boi întregi.
AL DOILEA SERVITOR: Şi turme de cerbi.
PRIMUL SERVITOR: Şi căpriori de pus în frigare.
AL DOILEA SERVITOR: Căpriorii au fost vînaţi în Franţa, în pădurile Ardenilor.
PRIMUL-SERVITOR: Riscîndu-şi viaţa, pescarii au prins rechini, pentru aripioarele lor.
AL DOILEA SERVITOR: La salate şi răcituri se va folosi ulei de balenă, din balenele harponate şi smulse din valuri.
PRIMUL SERVITOR: Se va bea lichior de Marsilia.
AL DOILEA SERVITOR: Şi vodcă de Urali.
PRIMUL SERVITOR: Se va face o omletă uriaşă, din o sută treizeci de mii de ouă.
AL DOILEA SERVITOR: S-au făcut clătite chinezeşti.
PRIMUL SERVITOR: Iar din Africa s-au adus pepeni spanioli.
AL DOILEA SERVITOR: Va fi o sărbătoare cum nu s-a mai pomenit
PRIMUL SERVITOR: Şi patiserie vieneză.
AL DOILEA SERVITOR: Vinul va curge precum pîraiele pe stradă.
PRIMUL SERVITOR: în timp ce lumea va asculta muzica a douăsprezece tarafuri de ţigani.
AL DOILEA SERVITOR: Va fi mai frumos ca la Crăciun.

PRIMUL SERVITOR: De o mie de ori mai frumos.
AL DOILEA SERVITOR: Fieştecare locuitor va căpăta două sute patruzeci şi şapte de caltaboşi.
PRIMUL SERVITOR: Şi un butoi cu muştar.
AL DOILEA SERVITOR: Şi crenvurşti nemţeşti.
PRIMUL SERVITOR: Şi varză călită.'
AL DOILEA SERVITOR: Şi multă bere.
PRIMUL SERVITOR: Şi vin.
AL DOILEA SERVITOR: Şi gin.
PRIMUL SERVITOR: Numai cînd mă gîndesc şi simt că mă-mbăt.
61
AL DOILEA SERVITOR: Numai cînd mă gîndesc şi mă apucă
pîntecăria. PRIMUL SERVITOR: Iar mie mi se şi umilă ficatu'.
Se iau după umeri şi ies, clătinîndu-se ca şi cum ar fi deja beţi şi strigînd:
SERVITORII: Trăiască Macbett şi doamna lui!
Din dreapta, intră Banco. înaintează pînă în mijlocul scenei şi se opreşte cu faţa la sală. Cîteva clipe pare că reflectează la ceva. Din fund, puţin dinspre sttnga, apare Macbett.
MACBETT: Ei, uite, ce bine că-l văd pe Banco. Ce-o face, oare, aici, singur? Ia, mai bine, să ascult eu ce zice. *(Face un gest de parcă ar trage nişte perdele invizibile.)*
BANCO: Aşadar Macbett fi-va rege. Baron de Candor, baron de Glamiss, iar de mîine suveran. Profeţiile vrăjitoarelor s-au
; împlinit aidoma, una cîte una. Nu au prezis asasinarea lui Duncan, la care am contribuit şi eu. Dar cum ar fi putut să ajungă Macbett şeful statului dacă n-ar fi murit Duncan, sau dacă n-ar fi abdicat, ceea ce, constituţional, ar fi fost imposibil? Orice tron se cucereşte prin forţă. Ceea ce nu s-a prezis e că lady Duncan va deveni lady Macbett. Aşa că Macbett are totul. Iar eu nimic. Ce carieră formidabilă: bogăţie, glorie, putere, femeia!... E peste poate. L-am lovit pe Duncan, aveam şi de ce. Dar cu ce m-a ajutat asta la reuşita proprie? Adevărat, Macbett mi-a făcut unele promisiuni. Mi-a spus că voi fi vizirul lui. Dar îşi va ţine el, oare, promisiunea? Mă îndoiesc. Nu i-a promis el fidelitate lui Duncan? Şi l-a omorît. Mi se va spune că nici eu n-am fost mai breaz, că şi eu am acţionat ca şi el. Asta aşa e, nu pot să neg. Nu pot să uit. Am remuşcări. Şi eu nu am nici gloria şi succesul lui Macbett, pentru a^mi înlătura remuşcările. Eu nu voi fi nici arhiduce, nici rege - aşa au spus < vrăjitoarele, însă vrăjitoarele mi-au prezis că voi fi strămoşuj^unei linii întregi de prinţi, de regi, de preşedinţi de republică şi de dictatori. Măcar consolarea asta o am. Da, aşa au spus, aşa au prezis vrăjitoarele. Şi doar » mi-au dat destule dovezi ale puterii lor de profeţie. Pînă la a le întîlni, nu avem altă dorinţă şi altă ambiţie decît dorinţele suveranului meu. Iar acuma ard de invidie. Ele au ridicat capacul de pe cutia cu ambiţii. Şi iată-mă purtat pe sus de o j forţă care-i mai presus de voinţa mea, de o sete fără leac, de o
poftă fără saţiu. Voi fi părintele a zeci de suverani. Deja mi-am început acest destin. Bine. dar eu n-am nici o fiică, nici un fiu. Şi nici nu-s însurat. Pe cine voi lua de soţie? îmi place destul de mult doamna de companie a lui lady Macbett. O s-o cer de nevastă. E şi ea un pic vrăjitoare. Cu atît mai bine. Va şti să prevadă dezastrele ce ne ameninţă şi astfel le vom putea evita. Iar o dată însurat, o dată devenit tată. o dată vizir, voi şti să fac în aşa fel încît Macbett să nu conducă după bunu-i plac. Voi fi eminenţa lui cenuşie. Şi - cine ştie? - poate că într-o bună zi vrăjitoarele îşi vor reconsidera profeţia. Poate că voi ajunge să domnesc încă din timpul vieţii, cine ştie.
Iese prin dreapta.
MACBETT *(venind la rampă):* Am auzit tot ce ai spus, trădă-torule. Astfel înţelegi tu să răspunzi promisiunii mele de-a te face vizir? N-am ştiut că soţia mea şi doamna ei de companie i-au prezis că va fi părintele unei dinastii de regi. Ciudat, nici una dintre ele nu mi-a pomenit de aşa ceva. Faptul că mi-au ascuns un astfel de lucru mă umple de nelinişte. De cine-or fi vrut să-şi bată joc? De Banco sau de mine? Şi-n ce scop? Banco, părintele unei linii regale! Oare l-am ucis pe Duncan, suveranul meu. ca să-i fac gloria rasei lui Banco? Sînt prins într-o menghină sinistră. Ah, dar nu va fi aşa. Vom vedea noi dacă nu cumva libertatea şi iniţiativa mea nu vor putea să demonteze capcanele pe care diavolul mi le-a întins în cale. Să distrugem în faşă posteritatea lui Banco, adică să-l distrugem pe Banco însuşi! *(Se îndreaptă către dreapta strigînd:)* Banco! Banco!
VOCEA LUI BANCO: Da, Macbett, vin acuma, iată-mă. *(Apare Banco.)*
BANCO: Vrei ceva. Macbett?
MACBETT: Laşule! aşa voiai tu să-mi mulţumeşti pentru binefacerile pe care plănuiam să ţi le acord? *(înfige pumnalul în inima lui Banco.)*
BANCO *(prăbuşinduse):* Ah, Doamne, iartă-mă!
MACBETT: Unde-i acuma toată linia de regi? Vor putrezi cu toţii o dată cu tine! Le-am anulat viitorul. Au îngheţat deja în sămînţa ta îngheţată. Mîine mă voi încorona.
62
63
Macbett iese. Scena se cufundă în întuneric. Se aud strigătele: „Trăiască Macbett! Trăiască lady Macbett! Trăiască suveranul, nostru preaiubit! Trăiască mireasa!"
j

Prin stînga intră Macbett şi lady Macbett, în costufne regale. Poartă coroana şi mantia de purpură. j
Macbett ţine sceptrul; se opreşte în centrul scenei, fa tin\p ce se aud aceleaşi strigăte entuziaste ale mulţimii şi clopotele sună a sărbătoare, Macbett şi lady Macbett, cu spatele la public, salută mulţimile imaginare, după care intră maiestuos în încăpere, salutînd în dreapta ş\ stînga. Mulţimea ovaţionează: „Uraaa! Uraaa! Trăiască arhiducele! Trăiască arhiducesa!" j
Macbett şi lady Macbett se întorc şi salută publicul din \ sală, făcînd semne cu rriina şi trimiţînd bezele. Apoi Macbett şi latiy Macbett se uită unul la altul, înfruntîndu-se.
MACBETT: Vom vorbi mai tîrziu, doamnă, desprej istoria aceasta.
LADY MACBETT *(de un calm absolut):* îţi voi explica totul, dragul meu.
MACBETT: Uite că am anulat viitoarea împlipire a dumitale. Am ucis-o în faşă. Nu mai eşti tu cela puternică aflat totul şi am reuşit să evit totul.
LADY MACBETT: Nu aveam de gînd să-ţi ascund, nimic, iubitule. Cum îţi spun, am să-ţi explic totui. Dar nu aerjm. îiji faţa lumii.
MACBETT: Vorbim mai tîrziu.
Macbett îi ia mîna şi ies amîndoi, surîzînd mulţimii impgină,re, în vreme ce uralele mulţimii se aud din nou. Scena rămîne goală cîteva clipe. Intră lady Makbett, \ îi costumaţie, însoţită de Doamna de companie.
DOAMNA DE COMPANIE: Vă sta foarte bine ca tîjnărăimireasă. \ toată mulţimea asta care aplaudă! Şi graţia duinneavoastră! Şi ţinuta maiestuoasă! Şi regele arăta frumos. îfltinetfit. Ce mai, un cuplu frumos.
j
LADY MACBETT: Acuma doarme. După ce-am v^nit de la biserică, a băut. A băut prea mult. Şi mai este şi banjchetijil de nuntă, de diseară. Să profităm de somnul lui. Haide, grăbe|ște-te.
DOAMNA DE COMPANIE: Imediat, *(la o valiză \lin Culisele din dreapta şi o aduce pe scenă.)*
j
LADY MACBETT: Mănînce cîinii coroana asta! bintecuvîntată! *(Azvîrle coroana. îşi smulge colierul cu cruce, de fa gît.)* M-a ars ca focul crucea asta! Mi-a lăsat o arsură pje **pidpt** Dar am avut eu grijă s-o încarc de blesteme. *(în acest tintp Doamna*
64
de companie deschide valiza din care ies veşmintele vrăjitoarelor, şi îşi îmbracă stăpîna.) în crucea asta se duce lupta dintre cele două mari puteri, cea de sus şi cea din adîncuri. Cine va fi cea mai tare? Ce micuţ cîmp de bătălie, dar ce luptă uriaşă, ce război universal! Ajută-mă! Desfă-mi rochia asta albă, simbolul unei virginităţi derizorii! Dă-mi-o repede jos. că mă arde. Şi scuip afară împărtăşania care din fericire mi s-a oprit în gît. îmi stătea ca un spin şi mă sufoca. Dă-mi să beau din hîrca plină cu vodcă pipărată şi vrăjită. Alcoolul ăsta de nouăzeci de grade e pentru mine ca apa de izvor. De două ori era să leşin la atingerea icoanelor din biserică. Noroc că m-am ţinut bine pe picioare. Pe una am şi pupat-o, puahh! *(în acest timp, Doamna de companie o dezbracă.)* Aud zgomot, grăbeşte-te.
DOAMNA DE COMPANIE: Numaidecît, scumpo, numaidecît.
LADY MACBETT (sau PRIMA VRĂJITOARE): Haide, haide, repede ! De m-aş vedea odată în scumpele mele zdrenţe! *(Nu mai are pe ea decît un soi de. cămaşă murdară.)* Uite şi vechea mea rochie păduchioasă. Şi şorţul meu pătat de mizerii. Şi pantofii mei nenorociţi, plini de noroi hai. repede! Scoate-mi peruca! Să-mi recapăt odată părul cîlţos şi murdar. Şi pune-mi bărbia ascuţită! Dă-mi dinţii şi pune-mi nasul ascuţit! Dă-mi toiagul de fier cu vîrful otrăvit!
Doamna de companie ia toiagul unuia dintre pelerinii aflaţi pe scenă. Pe măsură de lady Macbett, sau Prima Vrăjitoare, spune „ajută-mă": „desfă-mi rochia... etc." Doamna de companie execută ce i se spune; după cum spune textul, îi pune stăpînei mai întîi rochia păduchioasă, apoi şorţul murdar, îi scoate proteza şi-i pune dinţii de vrăjitoare, îi scoate peruca ş.a.m.d.
PRIMA VRĂJITOARE: Grăbeşte-te. mai repede, haide odată!
A DOUA VRĂJITOARE: Numaidecît, numaidecît, scumpa mea!
PRIMA VRĂJITOARE: Sîntem aşteptate în altă parte. *(A Doua Vrăjitoare scoate un şal vechi din valiză, şi-l înfăşoară pe cap dintr-o mişcare, o dată cu o perucă cenuşie şi murdară. Cele două vrăjitoare sînt de-acum în elementul lor, şi foarte vesele.)* Vai, ce bine mă simt, în sfîrşit.
A DOUA VRĂJITOARE: Hi. hi. hi, hi! *(închide cufărul. Amîndouă se aşază călare pe el.)*
PRIMA VRĂJITOARE: Nu mai avem ce face pe-aici!
A DOUA VRĂJITOARE: Hai. c-am scos-o bine la capăt.
PRIMA VRĂJITOARE: Am aranjat totul. Am îmbîrligat totul.
65

A DOUA VRĂJITOARE: Hi, hi, hi, hi! Macbett o vii sfîrşi prost. PRIMA VRĂJITOARE: Patronul va fi mulţumit. A DOUA VRĂJITOARE: O să-i povestim totul de-a fir-a-păr. PRIMA VRĂJITOARE: Ne aşteaptă ca

să ne încredinţeze o nouă misiune.
A DOUA VRĂJITOARE: S-o ştergem. Cufăr, ia-ţi z
orul!
PRIMA VRĂJITOARE: Cufăr, **ia-ţi** zborul! Cufăr, id-ţi zborul!
Aşezată în faţă pe valiză, Prima Vrăjitoare se preface călmişcă volanul şi că motorul e ambalat. A Doua Vrăjitoare întinde braţe le\ în lături precum aripile unui avion.
Pe scenă se lasă bezna. Un reflector luminează numai fufărul zburător pe deasupra scenei.
Sala cea mare a palatului. în fund, e tronul. în faţă, uşar spre stînga, o masă cu scăunele. Patru comeseni stau la masă. Alte Ipatru sau cinci manechine figurează alţi meseni. In fund se pot zări ake mese, cu alt comeseni sau alte manechine, în spatele tronului, în dfeapta şi stîng< acestuia.
Din dreapta intră Macbett.
MACBETT: Nu vă ridicaţi, bunii mei prieteni. PRIMUL COMESEAN: Trăiască arhiducele! AL DOILEA COMESEAN: Trăiască suveranul nostru AL TREILEA COMESEAN: Trăiască Macbett!
AL PATRULEA COMESEAN: Călăuzitorul nostru-al
trăiască i Trăiască marele nostru căpitan! Macbett al nostru! MACBETT: Vă mulţumesc, prieteni.
PRIMUL COMESEAN: Glorie, onoare şi multă, sănăt
tuturor, sa ne
ite preaiubitei
noastre stăpîne, lady Macbett.
AL PATRULEA COMESEAN: Frumuseţea şi harurile sale o fac demnă de dumneavoastră. Să ne trăiţi şi să înfloriţi întru înflorirea patriei noastre sub înţeleaptă dumneavoastră putere şi sub graţia lui lady Macbett.
MACBETT: Vă mulţumesc în numele meu şi al ei. Ar fi trebuit, totuşi, să fie aici, acum.
AL DOILEA COMESEAN: Totuşi, Alteţa Sa este o persoană punctuală.
MACBETT: Ne-am despărţit acum cîteva minute. Tre >uia să apară, împreună cu Doamna sa de companie.
66
AL TREILEA COMESEAN: Să fi fost, oare. cuprinsă Alteţa Sa de vreo migrenă? Sînt doctor.
MACBETT: A intrat în camera ei ca să-şi dea cu ruj pe buze, să-şi dea cu pudră şi să-şi pună un colier. Voi beţi mai departe. Beau şi eu cu voi. *(Apare un Servitor.)* Nu e vin destul. Aduceţi vin!
SERVITORUL: Mă duc să aduc, Monseniore. *(Iese şi se va întoarce cu vin.)*
MACBETT: In sănătatea voastră, prieteni! Ce mare bucurie să fiu printre voi. Mă simt înconjurat de căldura şi dragostea voastră. Dacă aţi şti cît îmi e de nepreţuită prietenia voastră. Mi-este indispensabilă ca apa pentru flori şi vinul pentru bărbaţi. Mă simt sigur printre voi. Prezenţa voastră mă consolează şi mă alină. Ah, dacă aţi şti voi... dar nu ne dăm noi bătuţi aşa uşor. Să lăsăm confidenţele pe altădată. Ai vrea să faci ceva. dar nu apuci. Faci cu totul altceva, ceea ce n-ai fi vrut să faci. Lstoria-i vicleană. Totul ne scapă. Nu mai sîntem stăpîni pe ceea ce am declanşat. Lucrurile se întorc împotriva noastră. Tot ce se în-tîmplă e contrariul a ceea ce vrei să se-ntîmple. A domni, a stăpîni... Nu omul stăpîneşte evenimentele, ci evenimentele guvernează soarta omului. Eram fericit pe vremea cînd îi eram credincios lui Duncan. N-aveam nici o grijă. *(Apare Servitorul. Către Servitor:)* Hai mai repede, că murim de sete! *(Privind un tablou ce înfăţişează un bărbat, dar care poate fi-o ramă goală:)* Cine a pus portretul lui Duncan în locul portretului meu? *(Arată cu degetul:)* Cine **a** avut ideea acestei farse sinistre?
SERVITORUL: Nu ştiu, Monseniore, eu nu văd nimic. Monseniore.
MACBETT *(Servitorului):* Nenorocitule! *(îl apucă de gît, după care îl lăsă. Se duce să ia tabloul din perete, care poate să fie invizibil, sau o ramă simplă.)*
PRIMUL COMESEAN: Dar e portretul dumneavoastră. Monseniore.
AL DOILEA COMESEAN: Nu-i portretul **lui** Duncan în locul portretului dumneavoastră, ci al dumneavoastră în locul chipului lui Duncan.
MACBETT: Seamănă cu el, totuşi.
AL TREILEA COMESEAN: Nu vedeţi bine, Monseniore.
AL PATRULEA COMESEAN *(către Primul):* Oare accesul la putere aduce cu sine miopia?
PRIMUL COMESEAN *(către Al Patrulea):* Nu-i o condiţie obligatorie.
67
AL DOILEA COMESEAN: Numai că aşa se întîmplă adesea. *Servitorul iese repede prin dreapta, imediat ce Macbett îi dă drumul.*
MACBETT: Poate că m-am înşelat. *(Către ceilalţi, care s-au ridicat în acelaşi timp cu el:)* Luaţi loc, dragi prieteni. Un pic de vin îmi va limpezi mintea. Că-i seamănă lui Duncan sau că-mi seamănă mie, mai bine să spargem tabloul ăsta Aşa că să şedem şi să bem. *(Se aşază şi bea.)* De ce vă uitaţi aşa la mine? Luaţi loc. cînd vă spun. şi să bem. *(Se ridică pe jumătate şi dă cu pumnul în masă.)* Aşezaţi-vă. *(Comesenii se aşază. Macbett se aşază la rîndu-i.)* Domnilor, să bem! Beţi! Nu era Duncan mai bun suveran ca mine!
AL TREILEA COMESEAN: Acesta e şi punctul nostru de vedere, Monseniore.

MACBETT: Ţara avea nevoie de un suveran mai tînăr, mai energic, mai strălucitor. Nu aţi pierdut nimic cu schimbul ăsta.
AL PATRULEA COMESEAN: Exact aşa credem şi noi. Alteţă.
MACBETT: Ce gîndeaţi voi despre Duncan în timpul vieţii lui? îi spuneaţi şi lui ce gîndea{i despre el? îi spuneaţi că-i cel mai strălucit? Că-i cel mai energic dintre căpetenii? Sau îi spuneaţi că eu sînt mai vrednic şi că ar trebui să-i iau locul?
PRIMUL COMESEAN: Monseniore...
MACBETT: Eu însumi credeam că el este cel mai demn să conducă. Şi voi credeţi la fel? Credeţi voi altfel? Răspundeţi!
AL DOILEA COMESEAN: Monseniore...
MACBETT: Monseniore, Monseniore, Monseniore. Şi după-aia? Eu tocmai urmarea aş vrea s-o cunosc. Aţi amuţit. Cel care îndrăzneşte să creadă despre mine că nu sînt cel mai bun dintre toţi suveranii trecuţi, prezenţi şi viitori să se ridice şi s-o spună. Nu îndrăzniţi? *(Pauză.)* Nu îndrăzniţi. Cel mai drept, cel mai mare? Amărîţilor, căcăcioşilor, hai! îmbătaţi-vă.
Fundul scenei se întunecă. Mesele din fund care se vedeau în transparenţă sau în oglinzi nu se mai văd. Brusc, apare Banco. In momentul în care începe să vorbească stă în cadrul uşii; apoi. va înainta.
BANCO: Uite că eu îndrăznesc, Macbett.
MACBETT: Banco!
BANCO: Eu am curajul să-ţi spun că eşti un trădător, un pungaş,
un criminal. MACBETT *(dîndit-se înapoi pe măsură ce Banco înaintează):* N-ai
murit, aşadar. *(Cei patru comeseni s-au ridicat de la masă. iar*
68
Macbett se trage în continuare înapoi.) Banco! *(îşi scoale pe jumătate pumnalul din teacă.)* Banco!
PRIMUL COMESEAN *(lui Macbett):* Nu este Banco, Monseniore!
MACBETT: El este, v-ojur!
AL DOILEA COMESEAN: Nu-i el în carne şi oase. Nu-i decît o fantomă.
MACBETT: Fantoma lui? *(Rîde.)* Aşa e, nu-i decît un spectru. Mîna mea trece prin el, şi-i văd din faţă spatele. Deci eşti mort. Nu mi-e frică de tine. Păcat că nu pot să te omor a doua oară. Locul tău nu este aici.
AL TREILEA COMESEAN: Vine din iad.
MACBETT: Vii din iad. în iad să te întorci. Ţi-e bine acolo? Ia arată-mi permisul pe care ţi l-a dat locotenentul lui Satana? Cît ai permisie? Pînă la miezul nopţii? Poftește pe locul de onoare la masa noastră. Nefericitule! Nu poţi nici să bei, nici să mănînci. Ia loc printre bravii mei prieteni. *(Comesenii se trag în lături, îngroziţi.)* De ce vă este frică de el? Mai degrabă înconjuraţi-l, daţi-i iluzia că există. Asta-l va face şi mai disperat atunci cînd se va întoarce în bezna din care vine, în întunericul prea arzător sau prea jilav.
BANCO: Canalie! Păcat că altceva decît să te blestem nu-ţi pot face.
MACBETT: Nu vei reuşi să mă faci să am remuşcări. Dacă nu te omoram eu, mă omorai tu, aşa cum ai făcut şi cu Duncan. Nu tu ai fost primul care şi-a împlîntat pumnalul în inima lui? Eu plănuiam să te fac mare vizir, iar tu visai să-mi iei tronul.
BANCO: Aşa cum i-ai luat tu locul lui Duncan, care te făcuse de două ori baron.
MACBETT *(comesenilor):* Nu mai tremuraţi aşa. Ce naiba aveţi? Parcă mi-am ales generalii dintre neputincioşi!
BANCO: Am avut încredere în tine şi te-am urmat. Iar apoi tu şi vrăjitoarele tale m-aţi fermecat.
MACBETT: Tu ai vrut să-ţi substitui posteritatea posterităţii mele. Ai mers binişor înainte: toţi fiii tăi, toţi nepoţii şi toţi strănepoţii tăi au murit în sămînţa ta înainte de-a se naşte vreunul. De ce îmi spui „canalie"? Ţi-am luat-o, doar. înainte. Am fost mai iute.
BANCO: Vei avea surprize. Macbett. Fii fără grijă, vei plăti.
MACBETT: El mă face să rîd. Zic: el, dar în realitate nu-i decît un biet rest. o rămăşiţă a omului ce-a fost... un gunoi, un automat.
Banco dispare. Imediat apare Ungă tron - aşezîndu-se pe el - Duncan.
69
AL PATRULEA COMESEAN: Arhiducele! Priviţi, uitaţi-vă, e arhiducele !
AL DOILEA COMESEAN: Arhiducele!
MACBETT: Aici numai eu sînt arhiduce! Altul în afara mea nu există. Mie ar trebui să-mi spuneţi aşa, iar eu văd ca priviţi în altă parte.
AL TREILEA COMESEAN: Arhiducele. *(Arată cu degetul.)*
MACBETT *(se întoarce):* Dar ce? şi-au dat cu toţii întîlnire aici?
Comesenii se apropie prudent de Duncan şi se opresc la o oarecare distanţă de el. Primul şi Al Doilea Comesean îngenunchează de-o parte şi de alta a tronului. Ceilalţi doi. mai departe, îl încadrează, tot la o oarecare distanţă, pe Macbett. Cei trei din urmă stau cu spatele la sală, iar cei doi de lîngff tron se văd din profil. Duncan e pe tron, cu faţa către public.
PRIMUL şi AL TREILEA COMESEAN *(arhiducelui):* Monseniore...
MACBETT: Despre Banco nu aţi crezut că e adevărat, dar văd că acum credeţi în raptul că Duncan însuşi se află

pe tron. Asta-i oare din pricina faptului că v-a fost suveran şi v-aţi învăţat să îngenuncheaţi în faţa lui şi să vă temeţi de el? Acuma eu sînt cel care vă spun: este o fantomă. *(Lui Duncan:)* Asta este. Ţi-am luat tronul. Ţi-am luat nevasta. Totuşi, te-am slujit, iar tu nu ai avut încredere în mine. *(Comesenilor:)* întoarceţi-vă la locurile voastre. *(îşi scoate pumnalul.)* întoarceţi-vă la locurile voastre, nu există alt suveran aici în afara mea Numai în faţa mea aveţi a îngenunchea de acum înainte. *(Comesenii se trag înapoi, speriaţi.)* Şi numiţi-mă Monseniore. Ia spuneţi...
CEI PATRU COMESENI *(împreună, pleeîndu-şi spinările):* Monseniore, noi vă dăm ascultare. Fericirea noastră înseamnă-a ne supune.
AL PATRULEA COMESEAN: Cea mai mare fericire-a noastră e să vă dăm ascultare.
MACBETT: Văd că m-aţi înţeles. *(Lui Duncan:)* Nu te mai întoarce înainte de a obţine iertarea miilor de războinici pe care i-am ucis în numele tău şi înainte ca ei să fie iertaţi de miile de femei pe care le-au violat, de miile de copii şi miile de bieţi ţărani pe care i-au ucis.
DUNCAN: Am ucis şi am pus să fie ucişi zeci de mii de bărbaţi şi femei, militari şi civili. Am dat foc la nenumărate case. Aşa este. E foarte adevărat. Dar printre toate adevărurile pe care
70
le-ai spus există unul neadevărat: nu mi-ai luat nevasta. *(Rîde sardonic.)* MACBETT: Eşti nebun? *(Către comeseni:)* Moartea l-a înnebunit
Nu-i aşa, domnilor?
COMESENII *(unul după altul):* Da, Monseniore. MACBETT *(lui Duncan):* Du-te. dispari, strigoi idiot!
Duncan dispare îndărătul tronului. Tocmai se ridicase, pregătindu-şi ieşirea.
0 SERVITOARE: Monseniore, Monseniore! Alteţa Sa a dispărut.
MACBETT: Care Alteţă?
SERVITOAREA: Augusta voastră soţie, Monseniore, lady Macbett.
MACBETT: Ce vorbeşti acolo?
SERVITOAREA: M-am dus în camera ei. Camera era goală, bagajele nicăieri şi Doamna de companie niciunde.
MACBETT: Du-te şi caut-o şi ad-o la mine. Avea o durere de cap. Probabil că se plimbă prin parc, să ia un pic de aer înainte de masă.
SERVITOAREA: Am căutat-o peste tot, am strigat-o. Nu ne-a răspuns decît ecoul.
MACBETT *(comesenilor):* Mergeţi în păduri şi căutaţi copac de copac. Mergeţi pe cîmpuri, prin sate! Aduceţi-o la mine! *(Servitoarei:)* Tu du-te şi caut-o prin podurile palatului, prin temniţele de sub castel, în pivniţă. Poate c-a închis-o cineva acolo. Du-te, du-te repede, nu mai sta. *(Servitoarea iese.)* Şi voi? Nu mai staţi pe-aici, luaţi-vă cîinii, intraţi în fiecare casă, porunciţi să fie închise graniţele. Toate vasele de coastă şi patrulele marine să patruleze pînă dincolo de apele noastre teritoriale. Daţi ordin ca farurile să măture toate apele cu lumina lor. Să fie contactate toate ţările vecine şi să le expulzeze dacă le-au găsit acolo. Să le aducă aici. Dacă vreuna dintre ţări invocă dreptul de azil, sau dacă ne răspunde că nu are semnat cu noi nici un tratat privind extrădarea, îi vom declara război. Din sfert în sfert de oră să-mi trimiteţi ştafete care să mă ţină la curent cu rezultatele căutărilor voastre. Arestaţi toate babele cu înfăţişare de vrăjitoare şi scotociţi în toate cavernele.
Din fund, intră Servitoarea. Cei patru comeseni tocmai dădeau să-şi Pună în goană centiroanele cu spadele care stăteau agăţate de pereţi, ***'ntr-o*** *încurcătură de nedescris; acuma se opresc brusc şi se uită spre Servitoare.*
71
SERVITOAREA: Iat-o pe lady Macbett. *(Apare lady Macbett.)* Venea din pivniţe, urca scările.
Servitoarea iese. Apare lady Macbett, sau mai degrabă lady Duncan, puţin diferită de cea de adineaori, în sensul că nu poartă coroană, iar rochia îi este cam boţită.
PRIMUL şi AL DOILEA COMESEAN *(împreună):* Lady Macbett!
AL TREILEA şi AL PATRULEA COMESEAN *(împreună):* Lady Macbett!
AL PATRULEA COMESEAN: Lady Macbett!
MACBETT: Doamnă, ai întîrziat. Am pus întreaga ţară pe foc, ca să te găsească. Unde-ai fost în tot acest timp? O să trebuiască să-mi dai explicaţii numaidecît. *(Celor patru comeseni:)* Luaţi loc. domnilor. Masa de nuntă poate să înceapă. Să niîncăm şi să bem! *(Către lady Macbett:)* Voi uita neînţelegerea pe care am avut-o: iartă-mă şi am să te iert. Principalul e că eşti aici. draga mea. Să ne bucurăm împreună cu prietenii noştrii. care fe iubesc la fel de mult ca mine şi care te-au aşteptat.
Apar din nou, în fundal, în transparenţă sau în jocuri de oglinzi, mesele cu mesenii de adineaori,
PRIMUL şi AL DOILEA COMESEAN: Trăiască lady Macbett!
AL TREILEA şi AL PATRULEA COMESEAN: Trăiască lady Macbett!
MACBETT *(către lady Macbett):* Aşază-te pe locul de onoare.
AL PATRULEA COMESEAN: Trăiască lady Macbett. preaiubita noastră suverană!
LADY MACBETT (sau LADY DUNCAN): Preaiubită sau nu, eu sînt suverana voastră. Numai că nu sînt lady Macbett. Sînt lady Duncan, nefericita văduvă, dar credincioasa soţie a suveranului nostru legitim, arhiducele Duncan.
MACBETT *(lui lady Duncan):* Ai înnebunit?

Cîntat, manieră de operă (sau vorbit, după cum vrea \ regia, caz în care, ca la premiera absolută, numai Macol va cînta, la sfîiişit).
PRIMUL COMESEAN: E nebună. AL DOILEA COMESEAN: Este nebună? AL TREILEA COMESEAN: Şi-a pierdut minţile. AL PATRULEA COMESEAN: Nu mai ştie ce face. *(Sfihitui pasajului cîntat.)*
PRIMUL COMESEAN: Am **luat** parte la nunta ei.
MACBETT *(către lady Duncan):* Eşti soţia mea, ai uitat? Toată lumea a luat parte la nunta noastră.
LADY DUNCAN: Nu la nunta mea aţi asistat voi. Voi aţi luat parte la nunta lui Macbett cu Vrăjitoarea care mi-a împrumutat chipul, formele trupului şi vocea. Ea m-a azvîrlit în pivniţa palatului şi m-a pus în lanţuri. Dar astăzi, lanţurile s-au desfăcut ca prin farmec, iar zăvoarele au sărit. Nu am nimic de împărţit cu tine, Macbett, nu-ţi sînt complice la nimic, nu eu l-am ucis pe stăpînul tău, **uzurpatorule** şi impostorule!
MACBETT: Dar cum de ştii tot ce s-a întîmplat?
PRIMUL COMESEAN *(cîntat):* Chiar aşa: cum de ştie?
AL DOILEA COMESEAN *(cîntat):* N-avea de unde să afle, de vreme ce-a stat închisă.
AL TREILEA COMESEAN *(cîntat):* Nu avea de unde să ştie.
AL PATRULEA COMESEAN *(cîntat).*- Nu avea de unde să ştie.
CEI PATRU COMESENI *(cîntînd):* Nu avea de unde să ştie.
LADY DUNCAN *(vorbit):* Am aflat cum s-au întîmplat toate prin telegraful prizonierilor. Vecinii mei din celulele alăturate băteau în zid. Bătăile aveau un cod. Am ştiut totul. Du-te. aşadar, să-ţi cauţi mîndra soţie, baba vrăjitoare!
MACBETT *(cîntînd):* Ca să vezi, ca să vezi, ca să vezi! De data asta nu mai e o fantomă, nu-i un strigoi de-această dată. nu. nu. *(Sfîrşitul părţii cîntate.)* Ei bine, da, tare-aş vrea s-o găsesc pe Vrăjitoare. Ţi-a luat trăsăturile şi liniile trupului, făcîndu-le şi mai frumoase. Şi-a luat o voce şi mai frumoasă ca a ta. Şi toate astea pentru mine. Unde am s-o găsesc? Probabil că a dispărut în aburi. S-a evaporat. Iar noi nu avem maşini zburătoare ca s-o găsim, şi nici aparate care detectează coipurile de la distanţă.
CEI PATRU COMESENI *(împreună, cîntînd):* Trăiască Macbett, jos Macbett! Trăiască Macbett, jos Macbett! Trăiască lady Duncan, jos lady Duncan! Trăiască lady Duncan, jos lady Duncan!
LADY DUNCAN *(lui Macbett):* Vrăjitoarea ta nu mai poate să te ajute. Te-a lăsat pradă nefericirii tale.
MACBETT: Ce nefericire? Este oare o nefericire să fii suveranul unei ţări? Nu am nevoie de nimeni să mă ajute la guvernare. *(Comesenilor:)* Ieşiţi, sclavilor!
Ies toţi.
LADY DUNCAN: N-ai să scapi tu. Nu vei domni. Macol, fiul lui Duncan, tocmai a debarcat din Cartagina. A ridicat **o** armată
72
73
mare şi puternică. Ţara e contra ta. Nu mai ai nici un prieten, Macbett.
Se aud strigăte de „Jos Macbett! Trăiască Macol! Jos Macbett! Trăiască Macol!" Lady Duncan dispare.
MACBETT *(cu sabia în aer, în direcţia mulţimii invizibile care strigă - la dreapta):* Nu am nevoie de nimeni! *(Spre stingă:)* Nu mi-e frică de nimeni! *(înspre public:)* Nu mă tem de nimeni! De nimeni!
Sunete de fanfară. Din fund, intră Macol.
MACOL *(lui Macbett, care se întoarce):* în sfîrşit, te-am găsit Tu. ultimul dintre oameni, om de nimic, creatură abjectă! Monstru nemernic! Noroi al omenirii! Asasin sordid! Idiot moral! Şarpe scîrbavnic! Acrocordusule! Viperă cu corn! Ţestoasă uriaşă şi infectă! Balegă de rîios !
MACBETT: Să ştii că nu mă impresionezi deloc, tînăr nătîng ce eşti, răzbunător cretin! Eşti debil psihosomatic! Idiot ridicol! Un fraier care se dă mare! Un imbecil îngîmfat! O stupidtate, o stîrpitură! O mazetă!
MACOL: O să te omor. stîrpitură! Şi după ce-mi voi spăla sabia în sîngele tău, am s-o arunc de silă!
MACBETT: Biet căţelandru! Vezi-ţi de drum. L-am ucis pe cretinul de taică-tău fiindcă am vrut să-ţi salvez viaţa. Eşti neputincios în faţa mea. Stă scris că pe mine nu mă poate omorî fiinţă născută din femeie.
MACOL: Oracolul te-a înşelat. Macbett! Ai fost tras pe sfoară. *(Cîntă sau vorbeşte la modul wagnerian:)* Eu nu sînt **fiul** natural al lui Duncan, sînt fiul său adoptiv. Sînt rodul unirii lui Banco cu o gazelă, pe care o vrăjitoare a preschimbat-o în femeie. Banco nu ştia că a lăsat-o însărcinată. Iar ea a redevenit gazelă după ce m-a adus pe mine pe lume. Lady Duncan a părăsit în taină curtea înainte de naşterea mea, ca nu cumva să se afle că nu e însărcinată. Şi s-a întors la curte cu mine cu tot. Am fost prezentat ca fiu al lui Duncan cu lady Duncan tocmai fiindcă se dorea un moştenitor. *(Vorbit:)* îmi voi lua numele de Banco şi voi întemeia o dinastie ce va domni peste veacuri. Dinastia Banco. Voi fi Banco al doilea. Iată cine vor fi cei dintîi descendenţi: Banco al III-Jea *(apar succesiv capetele lui Filochard şi Pieds Nickeles),* Banco al IV-lea *(apare capul lui Riboiildingue),* Banco al V-lea *(capul lui*
IA

l), Banco **al** Vl-lea *(capul autorului acestei piese,*
***rîzînd** cu gura pînă la urechi)...* **şi** vor **mai fi mulţi alţii, cu**

zeciie. MACBETT: De la Oedip încoace destinul nu şi-a mai bătut joc în
aşa hal de un om. Oh! ce lume nemaipomenită, în care cei
mai buni sînt mai răi decît cei mai răi. MACOL: îmi voi răzbuna tatăl adoptiv şi tatăl natural totodată. Nu
pot să-mi reneg tatăl. *(Scoate sabia:)* Gata, să ne încheiem
socotelile. Suflarea ta nu mai trebuie să răspîndească ciuma
peste lume. MACBETT: Ai să mori, imbecilule, dacă aşa vrei. Numai cînd
pădurea se va mişca şi va merge către mine, numai atunci voi
putea fi învins.
Mai *mulţi bărbaţi şi femei se îndreaptă către centrul scenei. Fiecare poartă fie un panou pe care este desenat un copac, fie cîteva ramuri. Aceste soluţii vor fi avute în vedere numai dacă, tehnic, nu există alte posibilităţi. în realitate, întregul decor trebuie să se transforme în pădure care îl înconjoară pe Macbett.*
MACOL: întoarce-te să vezi pădurea cum merge spre tine. MACBETT: Ei, drăcia dracului!
Macol îl străpunge pe Macbett cu sabia, pe la spate. Macbett se prăbuşeşte.
MACOL: Luaţi stîrvul ăsta de-aici.
Strigătele mulţimii invizibile: „Trăiască Macol! Trăiască Macol! Tiranul a murit! Trăiască Macol, preaiubitul nostru suveran! Trăiască Macol!"
MACOL: Şi aduceţi-mi un tron!
Cei doi comeseni iau corpul lui Macbett. în acelaşi moment, apare un tron.
UN COMESEAN: Aşezaţi-vă, Monseniore.
Sosesc şi ceilalţi comeseni. Unii duc nişte panouri pe care scrie: „Macol is always right" („Macol are întotdeauna dreptate").
COMESENII: Trăiască Macol. Trăiască dinastia Banco! Trăiască Monseniorul nostru!
Se aud clopotele. Macol e lîngă tron. Din dreapta apar Episcopul şi un î călugăr.
MACOL *(Episcopului):* Bat clopotele pentru încoronare? EPISCOPUL: Da. Alteţa Voastră.
Prin stînga intră o Femeie din popor.
FEMEIA: Să vă fie domnia fericită!
O ALTĂ FEMEIE *(intrînd prin dreapta):* Să fiţi bun cu cei sărmani!
UN BĂRBAT *(intră prin dreapta):* Să nu mai existe nedreptate!
UN ALT BĂRBAT: Ura ne-a distrus căminele. Ura ne-a otrăvit sufletele.
UN ALT BĂRBAT: Fie ca domnia voastră să fie domnia păcii, a armoniei şi înţelegerii.
PRIMA FEMEIE: Fie ca domnia voastră să fie una sfîntă.
O ALTĂ FEMEIE: Să fie domnia bucuriei.
UN BĂRBAT: Domnia iubirii.
UN ALT BĂRBAT: Fraţilor, să ne îmbrăţişăm.
EPISCOPUL: îmbrăţişaţi-vă şi vă voi binecuvînta.
MACOL *(în picioare, chiar în faţa tronului):* Linişte.
PRIMA FEMEIE: O să ne vorbească.
PRIMUL BĂRBAT: Monseniorul ne va vorbi.
A DOUA FEMEIE: Să ascultăm, să vedem ce ne va zice.
AL DOILEA BĂRBAT: Vă ascultăm, Monseniore, vă sorbim de pe buze cuvintele.
UN ALT BĂRBAT: Domnul să vă aibă-n pază.
EPISCOPUL: Domnul să vă aibă-n paza lui.
MACOL: Linişte, cînd vă zic. Nu mai vorbiţi toţi odată! Am să vă fac o declaraţie. Să nu mişte nimeni! Să nu scoată nimeni o suflare. Băgaţi-vă bine-n cap: ţara noastră gemea sub jug. Cu fiecare zi se adăuga o nouă rană pe grumazul ei. Ei bine, da. am strivit capul tiranului şi l-am înfipt în vîrf de spadă.
Apare un bărbat ducînd capul lui Macbett înfipt într-o suliţă.
AL TREILEA BĂRBAT: Ai avut dreptate s-o faci.
AL DOILEA BĂRBAT: A meritat-o.
AL TREILEA BĂRBAT: Fie ca cerul să nu se îndure de sufletul lui!
PRIMA FEMEIE: Să fie condamnat ad aeternam[1]!
PRIMUL BĂRBAT: Să ardă în iad.
AL DOILEA BĂRBAT: Să sufere caznele iadului.
AL TREILEA BĂRBAT: Să nu aibă nici o clipă de odihnă în iad.
AL PATRULEA BĂRBAT: Să vrea să se convertească în flăcări, iar Dumnezeu să-i refuze convertirea.
PRIMA FEMEIE: Să i se smulgă limba din gură, să i-o pună la loc şi să i-o smulgă iarăşi, de douăzeci de ori pe zi.
AL DOILEA BĂRBAT: Să fie pus în strămurări. Să fie tras în ţeapă. Şi să fie martor la bucuriile noastre. Fie ca hohotele noastre de rîs să-i spargă timpanele!
A DOUA FEMEIE: Să-i scoată ochii cu andrelele, mele! *(Ridică fiecare panourile.)*
MACOL: Dacă nu tăceţi chiar în clipa asta, pun cîinii şi soldaţii pe voi. *(în fundal se văd ghilotinele, ca în primul tablou.)* Iar acuma, că tiranul e mort şi îşi blestemă ceasul în care s-a născut, vin şi vă zic: ţara mea o să

vadă domnind mult mai multe vicii decît a văzut pînă acum. Va suferi mai mult şi în mai multe feluri sub cîrmuirea mea, decît a suferit pînă acum. *(Pe măsură ce Macol îşi face declaraţia, se aud murmure de respingere, de disperare, de stupefacţie. La sfîrşitul tiradei, Ungă Macol nu va mai rămîne nimeni.)* Simt că to,ate viciile sînt aşa de bine înfipte în fiinţa mea, îneît atunci cînd ele îşi vor da drumul în lume, negrul Macbett o să pară alb ca zăpada şi toată ţara va spune despre el că a fost un mielușel, faţă de nenumăratele mele păcate. Macbett a fost sîngeros, desfrînat, avar, ipocrit, viclean, brutal, maliţios, plin de tot ceea ce se cheamă viciu. Dar el n-a fost nimic faţă de ce va să fie libertinajul cu mine. Toate nevestele, fiicele, mătușile şi fecioarele voastre la un loc nu vor fi de ajuns ca să umple marea poftelor mele. Iar patimile mele vor spulbera orice zăgaz ridicat în faţa lor. Mult mai bun o să vi se pară Macbett faţă de mine. în afară de asta, există în firea mea, compusă numai din instincte fatale, o avariţie aşa de mare, îneît, în timpul domniei mele, tuturor nobililor le vor fi tăiate capetele, spre a li se lua pămînturile. De la unul îmi vor trebui bijuteriile, de la altul casa şi fiecare nouă posesiune va fi pentru mine decît o seînteie pentru o flacără şi mai devoratoare de avuţii. Voi pune la cale procese cu cei mai buni şi mai loiali dintre voi şi vă voi distruge, ca să vă pot înhăţa bunurile. Nu

[1] (Lat) - Pe veci (n. tr.).

am nici una dintre virtuţile proprii suveranilor, nu am simţul dreptăţii, nu sînt sincer, nu-mi plac echilibrul, stabilitatea, generozitatea, perseverenţa, mila, omenia, răbdarea, curajul, fermitatea, dar sînt arhiplin de porniri criminale. Nişte porniri pe care mi le voi satisface prin toate mijloacele. *(Episcopul -ce rămăsese singurul Ungă Macol - iese la rîndu-i, deprimat, prin dreapta.)* Ei bine, da, acuma - că am puterea - voi vărsa în iad laptele dulce al armoniei. Am să tulbur pacea universală. Voi distruge orice înseamnă unitate pe acest pămînL Vom începe prin a face din ducatul acesta - un regat. Iar eu voi fi rege. Apoi un imperiu, şi eu voi fi împărat. Voi fi supra-Alteţă, supra-Sire, supra-Maiestate, voi fi împăratul tuturor împăraţilor.

Dispare în ceaţă.

Ceaţa se destramă. Vînătorul de fluturi traversează din nou scena.

Sfîrşitul piesei.